

EGY AZ ISTEN.

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 20. (80.) ÉVF. • 9. SZÁM. • 2010. SZEPTEMBER • ÁRA: 2,00 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Termés és hálaadás

„Nincs fa, amelynek ha szentek a gyökerei, átkozott volna a termése.” Szinte közmondás értékű megállapítás ez Tódor Csaba tollából szeptemberi lapszámunk lelki kenyérének végén. A belső építkezés értékére, az érés, nemesedés, önművelés fontosságára mutat. De hát... még mi fontos? Fontos-e az, amire időt szánunk vagy ami érdekesnek, élvezetesnek tűnik? Feltétlenül és minden körülmények között jó-e a játék? Erről Czire Szabolcs eszmélkedik a *Tényleg a valóság-e a legunalmasabb játék?* alcímű írásában.

Egy Erdélyben tapasztalatokat szerző amerikai teológiai hallgatóval, Cathy Rionnel készített beszélgetésből kiviláglik, hogy a vallásosságot, az egyházhoz-tartozást illető kontinentális különbségek dacára sok lényegi, belső pont van, amelyekben szinte egyformák vagyunk, de az is, milyen sajtáságos szín, élmény és tapasztalat egy amerikai számára az erdélyi *falusi* vallásközösség élete.

Lapszámunkat mégis a gyermekek, ifjak nyári táborozása uralja. Így is van jól. Szeptember közepétől más lesz a „központi téma”.

A tartalomból:

- 1 *Kert, fa, gyümölcs*
- 3 *Játékok által manipulált idők, életek*
- 6 *Hollandiai tapasztalatok*
- 9 *Amerikai diák Erdélyben*
- 13 *Keresztúriak Hellászbán*

„Ti igazaknak tartjátok magatokat az emberek előtt, de Isten ismeri a szíveteket.” (Lk 16,15a)

Az egyház hírei

Július és augusztus folyamán helyenként több rendben is tetemes károkat okoztak az **árvizek**. Legsúlyosabban Bölönt érintette a természeti csapás, ahová az Erdélyi Unitárius Egyház segélyszervezete, a Gondviselés Segélyszervezet irányításával az árvíz utáni napokban önkéntesek érkeztek a takarításban, iszaptalanításban részt venni. Ugyancsak jelentős károkat okozott az árvíz a Nyikó és a Gagy mentén, Kálnokon, Sepsikőröspatakon. További részletek a Segélyszervezet beszámolójában olvashatók.

Az **Egyházi Főtanács** 2010. július 30–31-én Kolozsváron ülésezett. A 144 tagú – lelkészekből és világi képviselőkkel álló – testület évente egyszer ülésezik, amikor értékeli az Egyház általános működését, illetve egyházkormányzási határozatokat hoz. A határozatképesség megállapítása és a tárgysorozat elfogadása után a Főtanács megemlékezett a közelmúltban elhunytakról, tiszteletbeli címek odaítéléséről döntött, illetve köszöntötte az időközben nyugdíjba vonult lelkészeket és világi tisztségviselőket. A jelentések számbavétele során a főtanácsi képviselők véleményezték az egyházi főtisztségviselők (püspök, főjegyző, közügyigazgató és a két főgondnok) tevékenységéről szóló beszámolókat. Az EKT tevékenységének értékelésére és az egyháztársadalmi szervezetek, felekezeti tanintézetek és más intézmények jelentéseinek megvitatására a szombati ülés szak keretében került sor. Az Egyházi Képviselő Tanács mellett jelentést nyújtott be a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Kara, a János Zsigmond Unitárius Kollégium, a Berde Mózes Unitárius Gimnázium, az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége, az Unitárius Nők Országos Szövetsége, az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet, a Gondviselés Segélyszervezet és az Erdélyi Unitárius Egyház Nyugdíjintézete. A Főtanács határozatot fogadott el az Erdélyi Unitárius Egyház és a Magyarországi Unitárius Egyház egyesülésének előkészítése érdekében, – egye-

bek mellett – jóváhagyólag tudomásul vette az egyházi átvilágítás és közelmúlt-kutatás helyzetéről szóló jelentést, majd megválasztotta az Egyházi Közigazgatási Bíróság tagjait. Az elfogadott részjelentések tárgyai között szerepelt az egyházi alapítású kolozsvári magyar bölcsőde létrehozását jóváhagyó döntés is.

Az Egyházi Főtanács ülését megelőzően, július 29–30-án szintén Kolozsváron ülésezett az **Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének (ULOSZ) Konferenciája**. Az unitárius lelkészek szakmai és érdekvédelmi szervezetének ez évi közgyűlése értékelte a Lelkészsövetség elmúlt egyéves munkáját, különböző tervezeteket vitatott meg és határozatokot fogadott el időszerű kérdéseken.

Július 30-a és augusztus 1-je között Kobátfalván tartotta az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) a XIV. **Színjátzó találkozót**, közel 400 fiatal részvételével. Augusztus 19–22-én került sor a XXXIV. **Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferenciára** Vargyason. Mindkét rendezvényről részletesen olvashatnak az ifjúsági rovatban.

Bencéden július 18-án avatták fel az új játszótérét, és egyben megtartották az immár ötödik alkalommal megszervezett angol nyelv és környezetvédelmi tábor záróünnepét. A megyei önkormányzat az építést játszótérprogramja keretében támogatta. A bencédi játszótér-építési munkálatok költségének felét a polgármesteri hivatal, a Bencéd Ittre Alapítvány és a Bencédi Unitárius Egyházközség állta, másik felét Hargita Megye Tanácsa. Említést érdemel még, hogy helyi vállalkozó volt a kivitelező.

Bözödújfalun elszármazottai minden év augusztusának első szombatján hazatérnek, közösen emlékezni az egykori szülőfalura. Idén augusztus 7-én 20. alkalommal került sor a „falutalálkozóra”. Szombatfalvi Jó-

zsef székelykeresztúri unitárius lelkész, a találkozó szervezője ezt megelőzően már augusztus 4-étől, szerda reggeltől sáttortáborozásra hívta az elárasztott falu szülőiteit, családjaikkal együtt.

Augusztus első hetében **Székelyderzsben** a helybeli és a nagyszülőknél nyaraló gyermekek számára az unitárius templomban egyhetes tevékenység sorozatot szerveztek, melynek vezértémája Dávid Ferenc és kora volt.

Augusztus 14-én **Szejkézfürdőn**, a Székelyudvarhelyi Belvárosi Unitárius Egyházközség szervezésében megtartották az Unitáriusok találkozóját. A találkozón részt vettek a Magyarországi Unitárius Egyház képviselői is, az alkalmi istentiszteletet Tódor Csaba homoródszentpáli lelkész tartotta.

Az alsórákosi, datki, felsőrákosi, olthévízi és ürmösi unitárius egyházközségek hagyományteremtő szándékkal idén augusztus 28-án először szervezik meg az **Olt menti Unitárius Találkozót** az Ürmösi és Rákosi Tepe között, az Olt bal partján fekvő Tepe pataka nevű helyen. A közös megegyezés alapján minden esztendőben az egyik egyházközség magára vállalja a szervezés lebonyolítását, idén az Ürmösi Unitárius Egyházközség volt a házigazda.

A Fehér megyei RMDSZ és a Dr. Szász Pál Egyesület szervezésében nyolcadszor ünnepelte a megye magyarsága – ezúttal a **magyar-szentbenedeki** unitárius templomban – István király napját. A magyar érdekvédelmi szervezet képviselőin kívül a környék lelkészei is szót kaptak. Az ünnepi beszédet Szócs Ildikó, a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium igazgatója tartotta. Köszöntőt mondott Barabás János kolozsvári magyar konzul és Kötő József parlamenti képviselő is. Gazdag kulturális műsorral és a helyi református templomban tett látogatással egészült ki a program. A rendezvényre lapunk októberi számában visszatérünk.

Kert, fa, gyümölcs

A Bibliában azt olvassuk, hogy a teremtés koronái vagyunk. Van ugyanis öntudatunk – agyunkkal, lelkünkkel, szívünkkel gondolkodunk, „ítéletet” alkotunk Istenről, önmagunkról, felebarátainkról és a világról. Értelmes lényekként fölül tudjuk múlni a láthatót és hallhatót, képesek vagyunk hozzáadni valamit a valósághoz, tudunk többek lenni az anyagnál és a formánál. Ezek a mi emberi életünk gyümölcsei – s tudjuk, hogy a gyümölcs több annál, ami megtermi. A gondolat több, mint az ember maga, a szeretetem is több, mint aki vagyok. Szavaim is lehetnek többek nálam.

Szavunk, nyelvünk áldani vagy gyilkolni egyaránt tud. Akarjuk vagy nem, a lét, az emberi élet kényszeríti ki belőlünk, mint ahogy létünk készíttet arra, hogy megteremjük, sőt ont-suk magunkból mindazt, ami *többlet*. Aki nem tud magánál több lenni, aki nem tudja meghaladni magát, az beteg. Márpedig a betegséget nem csupán orvosilag értékelhetjük. Az ember megbetegszik, mihelyt nem tud teremni, és önmagát meghaladni képtelen.

Vallásos emberként nézve a gyümölcstermő fát emlékeznünk kell Jézus egyik példázatára: az ember a magot elveti, megöntözi, kapálja, és mindent elkövet, ami tőle telik, de hogy miként lesz abból a magból gyümölcs, azt már nem tudja. Azt Isten adja. Az ember elvégzi a maga dolgát, *Isten is a magáét* – a munka az emberé, az áldás az Istené. Ha továbbmegyünk ezen a gondolaton, eljutunk ahhoz a kérdéshez: mit tegyünk azzal a többlettel, amit megtermünk, kiemelt pillanatainkkal, percekkel, amelyeket önmagunkból „kipréselünk”.

Mert kényszerít a lét. Amíg egészségesek vagyunk, szüntelenül meg akarjuk haladni önmagunkat, többek akarunk lenni, mint a tegnapi voltunk. Mit tegyünk megtermelt emberi kincseinkkel? Oda tudjuk adni tán a fáknak? Talán elvesztettük a

módját, hogyan adjuk oda kincseinket a fáknak. De oda kellene valamit adni a fáknak, növényeknek, madaraknak is, hiszen az egész világegyetem összefüggő egész.

Amerikában például ott vannak azok a több ezer éves vörösfenyők. Ezek a faóriások, régvolt indiánok szent fái átéltek már sok erdőtűzet. S a mi tapasztalatunk? – Amikor erős idő van a mezőn, első ösztönünk azt diktálja, hogy bemeneküljünk egy nagy fa alá. Tudjuk, hogy veszélyes.

esztendőben tudatosan nem mentek oda vissza! Tudták, hogy az erdőnek füle van, szíve és élete. Szent Ferenc a madaraknak prédikált, és nem kacagjuk ki, mintha bolond lett volna. Érezte, hogy valami közös van az állatokkal, valami összekapcsol bennünket azokkal az „élet-darabokkal”.

S hát akkor mennyi szépség kapcsol össze embert az emberrel! Nincsen elszigetelt embert, csak önmagában élő. Aki úgy érzi, hogy körbe kell falaznia életét vastag kőfallal és

„Amit mond az ember, annak a gyümölcséből lakik jól, és amit tesz az ember, azt fizetik neki vissza.”

(Péld 12,14)

De miért akarunk egy nagy fa alá menekülni az istennyila elől? Nemcsak azért, mert szárazak szeretnénk maradni, tudattalanunkban a fa biztonságot ad, mert olyan nagy, hogy már oltalmazni is képes minket. Amikor ránézünk egy hatalmas bükkre vagy fenyőre, tudjuk: az a fa több száz éves is lehet. S ennek a hatalomnak, ennek az idős időtlenségnek a csendje, magánya biztonságot ad. Ki vagyok én az én hetven-nyolcvan évemmel egy három-négyszáz éves tölgyhöz viszonyítva?! Ezt nem tudjuk felmérni a menekülés pillanatában, de összefüggésben vagyunk a természettel. Egyek vagyunk vele.

Amikor eszement iramban vágjuk az erdőt, kiaknázzuk a természetet (meglopjuk a jövőt), ezt mind csak azért tesszük, mert elveszett kapcsolatunk a fákkal, a madarakkal a vízzel. Mi *termelni* akarunk, hiszünk a *fejlődésben*, és nem számít, hogy mennyire mérgezzük a természetet, milyen gögös, leépítő, romboló viszonyban vagyunk vele. Csak az emberi kivagyiság kerül előtérbe, csak én, én, én. Amikor őseink elmentek az erdőbe fát vágni, a következő

páncélkapuval – az az ember nem tudja megosztani életét, nem terem gyümölcsöt. Beteg. Sokszor már az orvosság sem hat, a vegyi anyag sem elég erős, hiszen valami más baja van. Konokká válik, agresszív lesz, már nem tudja önmagát meghaladni, szenved. Aki körbekeríti magát vastag kőfallal, az nem a világra haragszik: *önmagával* nincsen békességben.

Szavainkkal tehát tápláló vagy zamatos, üdítő gyümölcsöket termünk. Amikor egy-egy betegágnál megállunk, láthatjuk, hogy szemeket tudunk felcsillantani pusztán azzal, hogy beszélünk. Lelkészként persze nem úgy nézem az embert, mint az orvos. Nem tudok a máján vagy a tüdején segíteni. Azon viszont mindig elgondolkodom, vajon ennek az embernek hol fáj az, amit még ő sem tud kifejezni. Miért olyan morcos, haragos, hol bántották meg..., s akkor érzem a hosszú utat, az élettől életig vezető utat. Ott állunk egymással szemben, mégis olyan messze vagyunk!

Tódor Csaba

folytatás a 2. oldalon

Kert, fa, gyümölcs

folytatás az 1. oldalról

De tudnunk kell, mit termünk. Előbb magunknak kell megkóstolnunk, mert *bennünk* teremnek meg. Ha keserű az íze – persze hogy keserű lesz másnak is. Ha édes gyümölcsöt eszel életed társa mellett, tudhatod, hogy az ő szájában is édes a szavak és gondolatok íze.

De egyáltalán miért termek keserű, éretlen gyümölcsöt? Mi van az én lelkemben, hogy ilyen varas, heges, beteg almákat termek?

Összességben lelkem, nem merem megmutatni a gyümölcsös kosaramat. Nem merlek behívni életembe, hogy nézd meg szőlőgerezdejemet, körtéimet, almáimat – nem merem megmutatni kertemet, mert szégyel-

lem. S amikor mégis be szeretnél jönni, úgy állok szembe veled, mint egy vadmacska – mert lepleznem kell szégyenemet, védenem kell a kertet. El kell hogy rejtsem magamat. Ha valakit erőszakkal távol akarsz tartani magadtól, az erőszakod és ellenállásod erőszakot és ellenállást fog kiváltani a másik részéről. Hiszen elérkezhetünk addig a pontig, amikor már nem hogy nem mutatjuk gyümölcsünket, inkább rohadt almákkal, kótlóstojásokkal dobálózunk – merő bizalmatlanságból, félelemből. És ugyanez van a reménységgel is. Amikor nem mi uraljuk reménységünket, hanem a remény minket, akkor is elveszítjük kapcsolatunkat a valósággal. Rózsaszínek látjuk a világot.

És Isten? Hasonló a viszony Isten-nel is. Ha háborúság és viszály, bé-

kétlenség és éretlenség van lelkünkben, akkor Isten iránt – pontosabban Istennel *szemben* – is így viszonyulunk, és ezeket a fanyar, töppedt, rothadásnak indult gyümölcsöket kínáljuk fel neki is. Nem Istennel van a baj, nem a világgal s a valósággal – mindig magunkkal kell kezdenünk. Le kell hogy üljünk a kertünkben, megnézni virágjainkat, a fákat, a fűvet, az eget, a gyümölcsfák hajtásait. Ki vagyok én? Békesség, csend van-e ebben a kertben, vagy elszaporodott a dudva, a gaz, a csiga, a levéltetű?

A munkát mindenkinek önmagán kell elkezdenie és elvégeznie. Ez a vallásosság legmélyebb, legszemélyesebb útja, csak merészelnünk kell magunkkal szembenézni.

Nincs fa, amelynek ha szentek a gyökerei, átkozott volna a termése.

Elmúlt a nyár

Biztosan mindenki így van ezzel: megérzi, hogy elmúlt a nyár. Van, aki már augusztus végén, van, aki csak szeptember elején vagy derekán, de biztosan tudom, hogy egyszer eljön az a nap, amikor megfogalmazza magában – esetleg ki is mondja –: elmúlt a nyár. Nagyvárosokban élő embereknek minden bizonnyal nehezebb, míg falun, vidéken élőknek kétségteljesen sokkal egyszerűbb érzékelni ezt a napot, hisz a természet közelsége sokat segít ebben. Az idén történetesen falun voltunk. A saját hazánk, házunk táján, saját birtokunkon, úgy augusztus utolsó napjaiban, amikor megéreztem: elmúlt a nyár, és feltartóztathatatlanul közeleg az ősz.

Hajnaltájban a Napra várva a reggel hidegebb volt a szokásosnál, harmatcseppek csillogtak a kertben csüngő csokros dáliaikon, a csordapásztor kürtje és csattogó ostora mintha mérgesebben sürgette volna az álmos jószágokat a terelőútra. A „tejes” emberek zörgő szekereikkel mintha serényebben igyekeztek volna a tejbegyűjtő központ felé, és fázósan szorították magukra az eddig fölöslegesnek tartott lájbit. A kerítésen korai ökörnyal úszkált, a villanyvezetékeken fecskék gyüleseztek. Nem sajnáltam az időt, hosszasan megbámultam őket, amint szabályos időközönként felröppentek, majd újra rátelepedtek a vezetékekre, miközben a szomszéd hársfalevelű szőlő-

jének jellegzetes illata megcsapta az orrom, és a számban hirtelen összefutott a nyál. A szél is valahogy másképp fújt, *tarlóról* – ahogyan faluhelyen mondani szokás.

„Itt van az ősz, itt van újra...” ha a nagy költőnk szavait veszem kölcsön, és felteszem magamnak is a kérdést, hogy szeretem-e, – hát igen, szeretem. A megboldogult Jakab Dénes pap bácsi jutott az eszembe, aki azzal biztatótt, amikor felkerestük a siménfalvi házában, hogy amikor csak tehetjük, menjünk *haza*, oda, arra a helyre, abba a házba, amelyben nyugdíjas éveinket szeretnők eltölteni, ha Isten is úgy akarja. „Szokjátok a környezetet, a szomszédokat, az új arcokat, a tájat, hogy ne legyen teljesen idegen számotokra” – intett. Aztán arról is mesélt, mennyire megviselte őt a költözés, az új környezet, a teljes változás. Mennyire nehéz volt felcserélni a régi életformát az újjal. Amíg az ember fiatal, addig egy esetleges váltás csak egy kaland, de „nyár” múltával minden egészen másképp lesz.

S ahogy az elmondott szavakat próbálom felidézni, mindegyre lelkészek jutnak az eszembe. Idősebb, nyugodt lelkészek. Meg kellene kérdezni őket, van-e saját házuk, lakásuk, portájuk, birtokuk, ahová eljárnak, hogy szokják a leendő újat, hogy barátkozzanak a gondolat-tal, hogy igen, *vége ez a miénk, ez a családomé*. Mindig is volt, van és lesz nehézség, gond, építkezés, javítás, kudarc vagy bukás, volt, van és lesz siker, dicsőség, hatalom, tisztelet, kényelem, kegyelem; de ha eljön az idő, pakolni és menni kell. Kivétel nélkül mindenkinek. S a dolgos, szorgalmas nyár után milyen jó lenne egy hosszú, csendes, békés, gondolatokat tovább érlelő ősz a lelkész és társa számára, egy olyan helyen, ami lehet egy „Kijavít-lak”, vagy egy „Felújít-lak”, esetleg „Megvásárol-lak”, mi több, lehet „Imád-lak”, olyan amilyen a miénk is lenne...

Benedek Enikő

Játékok által manipulált idők, életek

avagy tényleg a valóság-e a legunalmasabb játék?

Nálunk kezdődik a nyaralás – szól a MOL benzinkút reklámja az autó rádiójában hazafele jövet a nyaralásról – és a gyerekek a hátsó ülésen azonnal rázendítenek: tankoljunk a MOL-nál. Ugyanis ott ilyen ragasztós kis izéket lehet kapni a tankolásért, és ha elegendő összegyűl, akkor nagy kedvezménnyel lehet vásárolni sporteszközöket és egyéb nyaralást feldobó eszközt.

Azonnal tudtam, hogy baj van: nem dönthetek szabadon, mert manipulálni próbálnak, ráadásul a gyermekeimen keresztül. A manipulálás új eszköze pedig a játék. Erről szól ez a kis írás.

Új prioritások?

Úgy tűnik, hogy az információs társadalom elmúlt évtizede elsősorban az emberi kapcsolatháló kiépítéséről szólt, az iWiW és facebook-típusú rendszerekről. (Csak zárójelben mondom, hogy a hidegháború idején ha a megfigyelt emberek többségéről annyi adatot be tudtak szerezni, amennyit ma önkéntesen közzétesznek ezeken a rendszereken keresztül magukról az emberek, már nagy kémsikernek számított: tudni az alapvető életrajzi adatok mellett, hogy ki kivel volt osztálytárs, kikkel barátkozik, milyen az érdeklődési köre, milyen életérzésekkel él stb. Az újabb szolgáltatás, a Facebook Places által még az is követhető, hogy ismerőseink hol jártak vagy járnak. Az iWiW pedig az Események nevű fejlesztéssel már a családi események távlekövetését is lehetővé teszi.)

A jelek arra mutatnak, hogy ez az évtized a „játékrendszerek” kiépítését célozza meg. Nem új keletű a dolog, de ilyen átfogó és intenzív módon most van felfutóban. A játékközpontok célja, hogy az emberek motivációit, magatartását és cselekvését befolyásolják, többnyire profitszerzés céljával. A társadalmi hálók a kapcsolatról szóltak. A játékhálók a befolyásolásról szólnak. Nem kevesebbet akarnak, mint meghatározni, hogy mit teszünk, mikor tesszük, és hogyan tesszük. Ráadásul mindez úgy, hogy közben az örömszerzés látszatában tündökölnék, és részünkről a hozzájárulást boldog öntudatlanságunk önkéntességeként kapják meg.

A nagyobb pszichológiai horgok

Szakszerű elemzés igénye nélkül érdemes felvázolni néhány általánosabb típusát azoknak a „játékoknak”, amelyek egyre inkább elárasztják életünket.

A legismertebb mindenképpen a „keresd az akciós terméket”. A logika nagyon egyszerű: mint minden játékban, itt is csak azok nyerhetnek, akik játszanak. A játék azt ígéri, hogyha a leszállított/akciós termékből vásárolsz, nyertes leszel. De igazán sokat akkor lehet nyerni, ha sokat vesz. Vagyis (nem tudatosulva) az a paradox helyzet áll elő, hogy a takarékosra törekvő vásárló akkor takaríthat meg a legtöbbet, ha minél többet vesz a leszállított termékből, azaz minél több pénzt költ el. Hány-

szor halljuk a bevásárló központokból hazatérő emberektől, hogy amikor elindultam, még nem gondoltam, hogy ilyesmit is fogok vásárolni. De olyan jó árban volt...

Ismerek olyan embereket, akiknek az „árvadászat” és a hozzá kapcsolódó nyereségérzet annyira szenvedélyévé – szükségletévé – vált, hogy pontosan követi, hogy a kenyér, tej, hús és egyéb hol olcsóbbak, és néhány lejes nyereségért képes kilométereket is megtenni.

Egy másik csoport a „találka-típusú játékok”. Ennek a lényege, hogy valakinek egy előre meghatározott időben kell ott lennie valahol, hogy egy meghatározott cselekvést hajtsa végre. Bonyolultnak hangzik, de azonnal érthető, ha néhány példára gondolunk. Ott van például az ún. „Happy Hour”. Nálunk is egyre több étterem, főként gyorsétterem kötelező kínálata. A lényege, hogy ilyenkor kedvezményesebb áron lehet fogyasztani bizonyos termékeket. Tehát akkor nyersz, ha a megfelelő időben a megfelelő helyen vásárolsz. Egyik nyugati üzletben egy szellemes feliratot láttam egy sörözőben. A képen egy asztal mellett ölelkező pár, középen egy sörös kancsó, alul a felirat: „Happy Hour: Igyál addig, amíg csinosnak látod.”

Ide tartoznak a bevásárlóközpontok „fehér éjszakái”, amikor jelentős leszállítás büvöletében tömegeket lehet becsalogatni a gyakran pangó épület-monstrumokba.

Természetesen a számítógépes játékok is ismerik a találka-típusú dinamika erejét. Ma egy fiatal ismerősünk azzal jön, hogy kilencre haza kell érnie, mert akkor kezdik a barátokkal a *The West* nevű játékot. Mint jó felnőtt egy *screenagernek* (vagy *homo computericusnak*) kijáró tisztelettel érdeklődöm, hogy miről szól a dolog. Elmondja, hogy a katonák most automatikusan tüzelnek az ellenségre, de erőtánpótlásra van szükségük. Ehhez különféle feladatokkal pénzt kell szerezni, azzal munkát kell szervezni, azzal felszerelést és harci erőt lehet vásárolni, szövetségeket fogadni és hasonlók. A játékban karakterek vannak, ahogy fejlődik, egyre jobb karaktert választhat. Lenyűgöz a szenvedélye, annál is inkább, mert olyan gyakran látom unottnak és álmosnak. Tényleg a valóság a legunalmasabb játék neki? És azoknak is, akiknek a nevét sem tudja, de akik kilenckor szintén ott ülnek, hogy szenvedélyesen megküzdjenek egymással, és közben magukat különféle szerepekben álmodhassák?

Találkára hívnak a digitális házikedvencek, akik halasztást nem tűrő pontossággal enni kérnek, sétát és gondoskodást. Megmosolyogjuk? Inkább nézzük meg, hogy mit csinálnak gyermekeink. A *Farmville* játék például megfelelő gondoskodás mellett mezőgazdasági termékeket termel. Persze virtuálisan. Azt pontos időben kell le-

Czire Szabolcs

folytatás a 4. oldalon

Játékok által...

folytatás a 3. oldalról

aratni. És ezt már több mint 70 millió ember játssza. Számuk naponta növekszik. A társadalmi időbeosztást befolyásolja – mint falvainkban a szappanoperák –, mert semmi sem lehet fontosabb, mint a kemény munka után a jól megérdemelt termést begyűjteni.

Egy másik nagy játéksaládot a „státus-típusú játékok” alkotnak. Ezek a rangsorolás, a társadalmi presztízs(látszat) által befolyásolják a cselekvést. Nem mindegy, hogy milyen a kreditkártya színe (lehetőleg fekete legyen), hogy mit ír az órán vagy a farmernadrágon, de még inkább, hogy milyen a mobiltelefon. És azt sem lehet csak úgy elviselni, hogy a képernyőn a rangsorban ne elől legyenek. Például számos olyan játék van, amelyet valódi ismerősökkel kell játszani. Ez egy darabig érdekes, de aztán egyre inkább az válik bántóvá, hogy a sógor azért mégsem lehet előttem a pontozásban, és Pista is megelőzött a múlt héten. De mit lehet tenni, ha ügyesebbek? Ugyan már, miért gyártanak a játékokat, ha nem lehetne pénzt befizetni. Márpedig egy kis pénzzel a játékosok határfoka megnő, jobban regenerálódnak, a fegyverek nagyobb golyókat lőnek, és a föld több kincset rejt. És máris fennebb jutottam a ranglétrán.

Apropó rejtélyek, titkok: hát ezért is sokan rajongnak. Sok játék hív virtuális erdei sétára, de nehogy már unalmas legyen, az út helyenként titkokat rejt. Érdemes figyelni. A rádióban a műsorban kulcsmondat hangzik el, és aki elsőnek ismeri fel és telefonál be... A Tv showban egy népszerű film mondatai vannak elrejtve, és aki megtalálja, azok között a végén sorsolnak. De vannak olyan digitális plüss állatkák, amelyekkel ingyenesen lehet játszani. Csakhogy a belsejükben lakik egy másik lény, az „igazi énjük”. Ezt viszont már csak fizetve lehet megnézni. És ki fosztaná meg a belső dolgokra oly érzékeny gyereket ettől az élménytől?

Amire időt szánunk, az fontos!?

Itt mindenekelőtt az a lélektani hatás érvényesül, hogy amivel sok időt eltöltünk, azt fontosnak is gondoljuk. Ha pedig fontos, akkor megéri az áldozatot. Mert úgy-e, ki lenne olyan balga, hogy értelmetlen dolgokkal töltsön el sok időt, vagy értelmetlen dolgokra feccsélje a pénzét. Márpedig ami ilyen sok időmet leköt, az csakis fontos lehet, és megéri az áldozatot. Itt azonnal érdemes elmondani, hogy felmérések szerint a szenvedélyes játékosok átlagban 6,5 órát töltenek naponta a képernyő előtt. Ez szinte egy teljes munkaidő!

Ott van például az Erdélyben is nagyon népszerű *Pingvin Klub* játék. Könnyű játékokkal rengeteg virtuális pénzt lehet szerezni. Igen ám, de amikor a nebuló betéved a boltba, hogy elköltse a sok pénzét, kiderül, hogy ehhez csak a klubtagoknak van joga. „Anyu, befizeted nekem a tagságot, hisz nézd, mennyi drága pénzem van?” De az anyuka nem fizeti be. Aztán eltelik pár hét, és a gyermek újra könyörgőre fogja. Az anya pedig: „Hát ha még mindig ezzel játszik, és annyit tudott nyerni, megéri azt a kis pénzt.” Alig hét dollárnyi összeg, csakhogy havonta. „De hát az osztálytársa is tag, mi

sem vagyunk alábbvalók.” És a nagyon egyszerű dizájnú *Pingvin Klub* havi bevétele több millió dollár.

Nemcsak a képernyőn

A benzinkút beváltható pontokat ad, a Sora a sör mellé focilabdát pakol, a boron lekaparós szelvény van, a hűsítőt a kupakjáért vetetik meg a gyerekek, és az illatszerrel hűségpontok járnak.

De talán nem tesz sokkal egyebet az iskola sem, amikor a gyerekeket jegyekért, osztályzatokért „mérkőzteti”, amikor győztesekre és vesztesekre osztja őket.

Konstruktív példák

Számos példát lehet találni arra, ahogy az emberek játékosztónét pozitív dolgok szolgálatába állítják. Ide sorolhatóak többnyire az általános műveltségi vetélkedők, amelyek a játékosok mellett a hallgatókat/nézőket is ismeretekhez juttatják. De inkább említsünk meg néhány konkrét példát. Ott van például az a „veszíts el egy könyvet” jellegű játék. Lehet programszerűen, médiában meghirdetve: kint hagyni a város forgalmasabb helyein, például parkokban olvasásra érdemes könyveket azzal a felirattal, hogy elolvasás után újra hátra kell hagyni valahol. De lehet ezt úgy is játszani, hogy egy világhálós fórumon jelezzük a tagoknak, hogy a (nagy)város mely részén hagyok ott egy érdekes könyvet, és a könyvben elhelyezett felirat alapján – hogy elvesztés esetén kinek kell visszaszolgáltatni – várom, hogy mikor és hol bukkan az fel.

Vagy ott van példaként a *Digg.com* portál (számos erdélyi hírportálnak van hasonló szolgáltatása). A legfrissebb híreket, érdekességeket civil emberek küldik be. Olyannyira népszerű, és az emberi játékszenvedély oly mértékben érvényesült, hogy külön elbíráló bizottságot kellett létrehozniuk a versengő csapatok teljesítményének rangsorolására.

De álljon itt egy technikai példa is: a Ford az újabb (amerikai) modellekbe beépít egy üzemanyag-fogyasztáshoz kapcsolt kijelzőt. Minél takarékosabban vezet valaki, a kijelzőn annál inkább nőnek a fák. Amolyan ökológiai jelképesség érvényesül e csacskának tűnő megoldásban. De bármily hihetetlen, sokak vezetési szokásait megváltoztatta.

A jövő fürkészése

Látva egyfelől az egyre pénzesebb gazdasági világot az egyre leleményesebb manipulálási eszközökkel, másfelől a körülöttem felnövő *digitális nemzedéket*, nem nehéz elképzelni azt az időt, amikor az elektronika olcsóbbá válása már lehetővé teszi, hogy majd minden használati eszközünkben világhálóra közvetítő mini-érzékelők legyenek elhelyezve. Ezzel teljessé válhat életünk játék-manipulálása. Nemrég egy gyártó-szakértő jövővizióját hallgattam. Egy napot írt le, pár dolgot emlékezetből felidézek. Reggel a fogkefe, mely érzékeli a használatot, csippan, és közli: tíz pont, mert ma is fogat mostál. Újabb tíz, mert a héten minden nap mostál, és újabb tíz, mert három percnél többet mostad, mert az időt is méri. De hát kit érdekel mindez? A fogkefegyártót, mert minél gyakrabban és minél többet mossák a fogat, annál több

fogkefét lehet eladni. A reggelinél a müzlis doboz hátán kis kvarcjáték van. Játék közben csippan, és gratulál, amiért újra töltöttem a dobozból. De mivel kapcsolatban áll számos közösségi fórummal, gratulál, mert épp előbbre jutottam az ismerőseimmel szemben a játékban. És miközben dicsér és szórakoztat, regisztrálja, hogy milyen a müzli-fogyasztási szokásom. Kocsi vagy közszállítás – merengek el induláskor. Persze, hogy közszállítás, mert a kormány jóvoltából pontokat kapok, valahányszor közszállítást veszek igénybe, és ezeket a pontokat adókedvezményként be lehet számítani. A buszon újabb pontokat lehet gyűjteni. Közben eszembe jut, hogy álmomban egy hatalmas üdítő doboz volt a kezemben. Ja, persze, tegnap én is részt vettem az álombefolyásoló készülék önkéntes tesztelésében. Egy kis csippet kell fülhallgatószerűen elhelyezni este, aztán másnap kitölteni egy kérdőívet, amiből kiderül, hogy mennyi jött át a reklámból álmomban. Persze mindezért pontok járnak, amiket az élelmiszerüzletben be lehet váltani. Közben gondosan vigyázok, hogy a vállamon levő digitális tetoválást ne takarja a ruha, mert az érzékelő méri, hogy mennyi ideig volt látható a képváltós, *e-tintával* készült kép. Ráadásul ha valaki hasonlót visel, csippan, és kiírja: link-szinkron. Erre mindenki felfigyel, és együtt örül velünk. És ez a cél: ráirányítani a figyelmet a reklámra. Természetesen ezért sok pont jár. Tehát keresem is a hasonló ábrákat a karokon. Az ebédnél újra ugyanazt a márkát fogyasztom, mert nemcsak, hogy öt után egy hatodik ingyenesen jár a hétvégére, de megsokszorozza a külön szerezhető pontokat. Délután gyalog indulok haza, mert a biztosító cég a cipőmbé épített érzékelőn keresztül méri, hogy mennyit mozgok egy héten, és ezekért bónuszpontokat ad. Hazafele a bevásárlás igazi játékbarlang-élmény: minden termékhez pontok kapcsolódnak, ezek bonyolult rendszeréből a legnagyobb nyereséggel kerülni ki igazi mentális kaland. Ráadásul mindenki ezt játssza, és egy-egy kedves tipp az ismerősöktől sokat segít. Otthon a kislány közli, hogy jelesre zárta az évet. Ezért nem csak ő kap pontokat, amelyeket vagy felgyűjthet a felvételihez vagy beválthat edzéskedvezményre,

de én, a szülő is megkapom a Bănescu-pontokat, amiért ilyen példásan nevelem a gyermeket. Ezek adókedvezményt vagy nyaralási üzemanyagot hozhatnak. A gyereket este megkérdem, hogy ma nézett-e elég reklámot a tévében, mert a készülékbe épített kamera ezt egy adatbázisban összesíti, és a kapott pontok az iskolai tandíjnál komoly kedvezményt jelentenek. Este az ágyban e-könyvet olvasok, és arra törekszem, hogy egy ültőmben olvassam végig, mert azért az amazon.com különösen sok pontot ad, és kedvezményesen tölthetem le az új könyveket. Közben annak örvendek, hogy míg szüleim és nagyszüleim mindennapjairól alig tudok valamit, az én utódaim pontosan fognak tudni mindent, mert bármit tettem, regisztrálva van, és ez nekik is bónuszokat jelent. És lehet-e annál nagyobb öröm, mint megfelelően sok ponttal indítani őket újukra?

Mindennek rendelt ideje van?

A Prédikátor szerint igen. Ennek megfelelően a bölcs ember az (volt), aki felismerte, hogy mire alkalmas az idő. Mert ugyanaz a tevékenység egészen más minőséget és eredményt hordoz, ha a megfelelő időben tesszük.

Az életünket elárasztó játékok mögött is ez a logika áll, csak kificamítva: keresd meg, hogy most épp milyen pontszerzésre a legalkalmasabb az idő, azaz most épp mit a legpontoszerzőbb tenni. Mivel érthetsz el a legtöbb nyereséget.

Az emberről annyiféle mondtak, a *homo sapiens* annyiféle utótagot kapott már. Köztük van a *homo ludens* – játékos ember. Minden bizonnyal azok vagyunk. Talán annyira azok vagyunk, hogy észre sem vesszük, ha időnket más osztja be, ha motivációnkat más irányítja.

Ha emlékezünk arra, hogy nem véletlenül vagyunk itt, hogy magasabb szándék adta épp most és épp itt nekünk az életet, és ő ad minden megélt napot, talán azt sem feledjük el, hogy a valóság a legizgalmasabb „játék”, amiben meg lehet tanulni a szeretetet, a felelősséget, a megbocsátást, a megbízhatóságot és a reményt.

A Mentor kiadónál nemrég jelent meg dr. Makkai Gergely meteorológus könyve a *Környezetünk védelmében*. A szerző meteorológus, a nyáradszeredai Kertészeti Egyetem tanára, rendszeresen tart előadásokat a marosvásárhelyi rádióban. Kedvenc témája a meteorológia mellett a környezetvédelem. E témáról olvashatunk 68 előadást a most megjelent könyvében. A sok téma mellett (agrár-környezetvédelem, ökológiai gazdálkodás, klímapolitika, klímaváltozás, globális élelmiszerválság stb.), a szerző az ökotológia is beszél, vagyis a teológia és az ökológia kapcsolatáról. E témát így vezeti be: „Ma már csaknem mindenki által elfogadott tény, hogy a környe-

zetünkben bekövetkező mélyreható változások jelentős mértékben az ember tetteinek is tulajdoníthatók. Ilyen alapon a környezetvédelemhez az embert a teremtés gyümölcseinek

tartó teológiának is tagadhatatlanul köze van. Az egyházakat lassanként itatta át ez a csendes felismerés, a teológusok ökológia felé fordulása végül is az ökotológia megjelenésével emelkedett hivatalos állásponttá.” A hatvanhatodik beszélgetés *Az unitárius egyház és az ökológia* címet viseli. Ebben így ír Makkai: „Az unitárius felfogásban az ember nem korlátlan ura a természetnek, hanem annak testvére és felelős gondozója. Ez a szemlélet képes arra, hogy a civilizációt és a kultúrát megtartsa, és folyamatosan gyarapítsa. Szabadelvűségének köszönhetően talán az unitáriusok környezetszemlélete áll legközelebb a természettudományokhoz.” (Nagy László)

Az Unitáriusok és Univerzalisták Nemzetközi Tanácsa (ICUU) két nemzetközi konferenciát szervezett a hollandiai Kerkradeben, a Rolduc konferenciaközpontban: július 9–12. között unitárius-univerzalista lelkészkonferenciát és július 13–17. között unitárius-univerzalista teológiai szimpóziumot.

Hívások és kapcsolatok

ICUU – „Látlak téged”

Másfél évtizeddel ezelőtt, 1995 márciusában Essex városában (Massachusetts állam, USA) hosszú évek párbeszédét követően összeültek a világ unitárius és unitárius-univerzalista (továbbiakban UU) egyházainak, szervezeteinek képviselői, és megalapították azt a szervezetet, amelynek nevéből anagrammát készítve – vagyis nevének kezdőbetűit (ICUU) *angolosan* összeolvasva („áj szí jú”) – és *magyarra* fordítva azt kapjuk: Látlak téged. Ez a szójáték persze további gondolkodásra és jelentés-keresésre ösztönöz. „Kezdetben, amikor Isten teremtette a mennyet és a földet, és a vizeket és a boltozatokat, és a föld növényeit és állatait, és mindennek koronájaként az Embert, látta, hogy minden, amit alkotott, igen jó” – olvashatjuk a teremtéstörténetben (1Móz 1,31). Az örök-

kévaló Teremtő szeme azóta is folyamatosan nyitva, és mi, benne bízók, hisszük, hogy időfölköttiségében úgy visel gondot ránk, hogy közben emlékeztet: Látlak Téged!

Az International Council of Unitarians and Universalists, vagyis az Unitáriusok és Univerzalisták Nemzetközi Tanácsa azzal a céllal jött létre, hogy ernyőszervezeteként működjön a földkerekségen élő, mintegy 500 000 unitáriust és unitárius-univerzalistát tömörítő egyházaknak, szervezeteknek. Az ICUU képviselő testület és partnerségi kapcsolat a több mint 20 ország tagcsoportjai számára.

Küldetését az alábbi pontokban fogalmazták meg: (1) a kommunikáció, a kapcsolatépítés és a megértés elősegítése a nemzetközi unitárius közösségben; (2) hálózat- és partnerségi kapcsolatépítés a tagcsoportok, azok gyülekezetei, vezetői és intézményei között; (3) felismerni és gondozni a világban megjelenő unitárius hitű csoportokat, a kölcsönös ihlet, fejlődés és növekedés ér-

dekében. A vallásos közösségekkel kapcsolatban fontosnak tartják: (1) a lelkiismeret és egyéni gondolatok szabadságát, hit dolgaiban; (2) minden személyben meglévő értéket és méltóságot; (3) az igazságot és együttérzést az emberi kapcsolatokban; (4) felelősségteljes sáfárkodást a Föld élővilágával; és (5) a demokratikus elvek iránt elkötelezettséget. Az ICUU legfontosabb céljai mindezek fényében: (1) Isten, az élet végtelen Szelleme, és az emberi közösségek szolgálata, az unitárius és UU hit világszintű erősítésével; (2) élő hagyományaink változatosságának és gazdagságának gyarapítása; (3) kölcsönös támogatás elősegítése a tagszervezetek között; (4) hitünk és elveinknek terjesztése a világban; (5) a szabadelvű vallásnak egyes élethelyzetekhez kapcsolódó válaszairól mintát nyújtani.

Lelkészkonferencia

A két konferencia – a lelkészi és a teológiai értekezlet – helyszíne egyaránt a holland–német határon fekvő kisváros (Kerkrade) Rolduc nevű középkori alapítású apátsága volt, amely ma a modern konferenciaközpont és szálloda mellett egy katolikus teológiai szemináriumnak is otthont ad. Így a hely szelleme (is) a hagyomány és a haladás; a hit, spiritualitás és a 21. századi igények egyidejű jelenlétét tükrözte.

Ez volt az első nemzetközi lelkészkonferencia a szervezet történetében. Az értekezlet központi témája a lelkészi hivatás megélésének mikéntje volt, ezen belül három nagyobb kérdést jártak körül az előadók: a lelkészre való elhívás, a *globális megközelítésű* szabadelvű lelkészség, valamint a lelkészi hivatást is meghatározó szabadság és elnyomás témáit. Többé-kevésbé eleget téve a konferencián való részvételi felhívásnak nyolcan indultunk útnak Kolozsvárról Dortmund, majd onnan Kerkrade felé, útba ejtve Kölnt, Düsseldorfot és Aachent is.

A háromnapos program azonos rend szerint zajlott: a reggelit áhítat követte, majd vitaindító előadások, kiscsoportos megbeszélés, ebédszünet, valamint délutáni munkaujlés, esti áhítat és szabad program következett, amelyet tetszés szerint akár a Rolduc hangulatos belső udvarán, akár a *Tékozló fiúról* nevezett bárhelyiségben lehetett eltölteni.

A július 10-i áhítatot David Usher és Linda Hart nagybritanniai lelkészek tartották, Jézus megkeresztelésének történetét elevenítve fel. Az elhívásról beszélve David azt a meglepő megállapítást tette, hogy lényegében az elhívás a hányáshoz hasonlítható: az ember egy ideig visszatartja, halogatja, de előbb-utóbb válaszolni kell rá. A délelőtti előadások az elhívás témát járták kö-

rül, lényegében személyes vallomásokot hallhattunk arról, ki hogyan engedelmeskedett a hívásnak, illetve mi-
ben látja ennek lényegét. Fulgence Ndagijimana burundi
lelkész katolikus múltjáról beszélt, megosztva hallgató-
ságával azt, hogy számára az elhívás nem pillanatnyi ese-
mény, hanem egy huzamos folyamat, amely állandóan
jelen van és formálja, alakítja hivatását. Rebecca Siennes
– az első felszentelt női lelkész a Fülöp-Szigeteken – ar-
ról beszélt, hogy a lelkiismerete és a másokat-szolgálni-
akarás az a biztatás, amely a lelkészi munkában nap mint
nap megerősíti. Őt követően Marlin Lavanhar amerikai
lelkész fogalmazta meg, hogy az elhívás lényegében a sa-
ját és mások szükségletére adott válasz („respond to a
need”). Az előadásokat követő kiscsoportos beszélgeté-
sek közvetlen, kollegiális hangulatban zajlottak, alkalm-
munk volt tapasztalatainkról beszélni, megosztani szemé-
lyes dolgainkat, beszélgetni szakmai sikerekről avagy
éppen megélt kudarcokról, nehézségekről. Jó volt meg-
erősödni abban, hogy különbözőségeink ellenére egyek
vagyunk. A délutáni munkautalásán Sarah Lammert ame-
rikai lelkészről beszélt az amerikai lelkészszevetség *Kié
vagyunk?* című kezdeményezéséről, amely a lelkészek
egyéni és szakmai fejlődését célozza, majd Brian Kiely
kanadai lelkész, az ICUU elnöke osztotta meg gondolatait
a tekintély, tekintélyszerzés kérdésével kapcsolatban.
Az esti beszélgetést David Keyes amerikai lelkész ve-
zette, különböző teológiai fogalmak – például a megvál-
tás, a gonosz tisztázása, értelmezése – mentén, a munkát
aztán két kiscsoportban folytattuk. Az esti áhítat gazdája
Petr Samojsky cseh lelkész volt.

A vasárnapi istentiszteletet az erdélyi csapat tartotta.
Az imádságok, köszöntés és éneklés közé ékelte hét préd-
kációtöredék egy-egy vallomás volt arról, ki hogyan ér-
telmezte és hogyan válaszolt a hívásra, hogyan válasz-
totta életformául és hogyan éli meg a lelkészséget. Székely
Kinga Réka személyes élményeiről, tapasztalatairól
beszélt, a '89 előtti időszak lelkészeket megpróbáló kihí-
vásairól, sok-sok személyes történettel gazdagítva visz-
szaemlékezéseit. A kiscsoport szintén az elnyomás-sza-
badság kérdését boncolgatta, e fogalmaknak értelmezési
lehetőségeiről tárgyalt.

A délutáni hőség elől az alagsorba menekültünk, ahol
Tina Geels remonstráns lelkész, valamint Ann Peart
nagybritanniai lelkész a nemiség és nemi orientáció aktuális
kérdéseiről ejtett szót, majd Mark Kiyimba ugandai és
Rebecca Siennes fülöp-szigeteki lelkész az általuk végzett
szociális tevékenységek sokszínűségéről tájékoztattak.
David Usher előadásában megfogalmazta: minden gyülekezet
amolyan aknamező, ahol senki nem tudja, hol vannak
elrejtve az aknák. Véleménye szerint a jól végzett munka
mindig meghozza a maga gyümölcsét. Eric Cherry esti
áhítata elmaradt, mindannyian a világbajnokság döntőjét
vonultunk ki megnézni televíziós közvetítésben Kerkrade
utcaira – ha már Hollandia döntős lett.

Hétfő volt a konferencia zárónapja. Eric Hausmann
reggeli áhítata nemcsak lélekben, de fizikailag is meg-
mozgatott, majd Jill McAllister, Nihal Attanayake, Petr
Samojsky és David Usher előadása a kapcsolattartás és
az ország- és kontinenshatárokon átívelő még szorosabb

együttműködés lehetőségeire hívta fel figyelmünket,
majd a kiscsoportokban arról elméledtünk, milyen erő-
forrásaink vannak, hogyan tudjuk lelki életünket szin-
ten tartani, és mi az, ami a legnagyobb kihívást jelenti
a lelkészi munkánkban. A délutáni előadások keretében
a nemzetközi lelkészképzés módozatairól, lehetőségeiről
beszélgettünk, az eszmecserét Qiyahma Rahman pro-
fesszorasszony (Meadville Lombard, Chicago) és Alex
Bradley lelkész-igazgató (Manchester College) vezette.
A lelkészszevetség elnökei: Székely Kinga Réka és Don
Southworth (AEA) a kollegiális viszonyok megerősítésé-
ről és kiterjesztéséről beszéltek.

A lelkészkonferenciát áhítat, beszélgetés, jó hangu-
latú éneklés zárta. De ki is nyílt valami: utak Isten, ön-
magunk és egymás irányában.

Teológiai konferencia

Július 13-a és 17-e között harmadik alkalommal –
Budapest (2001) és Kolozsvár (2006) után – szervezték
meg a teológiai szimpóziumot, *Belonging: The Nature of
our Relations*, azaz *Összetartozva: kapcsolataink termé-
szete* címmel.

A tizenhat országból érkezett több mint hatvan részt-
vevő Európa, Ázsia, Afrika és Amerika gazdag válto-
zatosságát hozta, mind kulturális, mind hitbeli, vallási
szempontból. Az Erdélyi Unitárius Egyházból hat kol-
legámmal vettünk részt az értekezleten. Tapasztalunk
kell azt, hogy bár az egy Istenben, a Teremtő Szellemben
hiszünk valamennyien, teológiánk részleteiben és min-
dennapi vallásos gyakorlatainkban néha mégis igen el-
térünk, épp annak a történelmi-kulturális kontextusnak
megfelelően, amelyből érkezünk. Egy ugandai vagy ni-
gériai unitárius istentisztelet például zenéjében sohasem
fog hasonlítani az orgonaszón nevelkedett erdélyi, euró-
pai szertartáshoz. A különbözőségünkre való rácsodál-
kozással együtt ezen a konferencián is a hasonlóságokat
kerestük; és olyan teológiai kérdésekről beszélgettünk,
amelyek – feltételezéseink szerint – a világ valamennyi
unitáriusát foglalkoztathatja.

Az előadók között neves teológusok voltak, akik uni-
tárius, UU és liberális vallási körökben is ismertek és el-

Nagy Adél, Orbán Erika

folytatás a 8. oldalon

Hívások és kapcsolatok

folytatás a 7. oldalról

ismertek, mint: az amerikai Paul Rasor, az angol Alan Ruston, Gordon Oliver vagy Ann Peart. Az előadók sorában az erdélyi egyházat Pap Mária lelkész-esperes képviselte, aki testvérgyülekezeti kapcsolataink felelősségéről, a kölcsönösségéről, az együttműködés gazdagító hatásáról, szépségeiről és nehézségeiről beszélt.

A konferencia programja előadások és istentiszteleti szertartások köré épült. A tíz fő előadás az összetartozásunk, a valakihez, valamihez rendeltettségünk jellegét, illetve ezeknek a kapcsolatoknak a szövetség/szerződés alapú vonatkozásait mutatta föl. Paul Rasor már a legelső előadásban (*Szövetség/szerződés és az unitárius/UU identitás*) olyan fajsúlyú kérdéseket vetett föl, mint: világvalás az unitarizmus?, világszintű vallási közösséget képviselünk-e mi, akik egybegyűltünk?, vannak-e olyan közös vallásos értékeink vagy (el)kötelezettségeink, amelyek egybekötnek minket? Hangsúlyozta, hogy a kulturális környezet alapjaiban meghatározza, miként jut kifejezésre hitünk. És miközben a kultúra, a nyelv, a gazdasági helyzet és a politikai viszonyok egyaránt befolyásolják hitünket – főképp a Nyugat számára –, fontos tudatosítani a „túl-univerzalizálás” veszélyét. Az ICUU tagszervezeteinek eltérő jelentőségű az intézményi háttere, stabilitása, a vezetés szerkezete, szerepe. Rasor közönségnek találja viszont legfőbb vallásos elveinket, amelyek a felszínen érzékelhető hittani vagy személyes különbözőségek ellenére összekötnek. Ezeket a következőkben foglalja össze: minden létező egysége, a szabadság, a nyitottság és a társadalmi igazságosság iránti elkötelezettségünk, és az erő/hatalom-megosztás. A szövetség fogalmának vallásos kontextuban való értelmezése tágabb jelentésű, mint törvénykezési vagy politikai környezetben. James Luther Adamsra hivatkozva mondja, hogy a kötelezettségek és az ígéretek által válik emberivé, értelmessé életünk. Egyezségeink, megállapodásaink biztosítanak rendet és folyamatot életünkben. Ugyanakkor, az előadást követő élénk vitából arra a következtetésre juthatunk, hogy a szövetség/szerződés nem használható keret a nemzetközi unitárius/UU identitás körüljárásához, egyrészt a szövetség/szerződés hagyományának helyenkénti hiánya miatt, másfelől, mert a konferencia több résztvevője inkább fegyelmezési eszközt és a kizárás lehetőségét érzékeli benne. És kevésbé egy szabad és nem-kényszerítő, közösségteremtő eszköz lehetőségét. A konferencia további előadásaiban az összetartozás afrikai perspektíváit vázolta a burundi Fulgence Ndagijimana, a teremtéshez tartozásunkat, a teremtés folyamatával való viszonyunkat a fülöp-szigeteki Nihal Attanayake, és Claudia Ramish Isten megismerési lehetőségét, az egymással való szövetség/szerződés által. Ndagijimana az afrikai törzsek közötti, olykor az elsőfokú rokon életét sem kímélő (!), szigorú, belső szövetségek törvényeit hangsúlyozta. Attanayake a délkelet-ázsiai szigetvilág maori, taoista, hindu és buddhista gyökereiből kinőtt unitárius hitével vallja, hogy *teremtés és természet*, illetve *teremtő és teremtett* – egy. Mi vagyunk a teremtés. Ez nagyon különbözik a mi erdélyi „min-

den Istenben van” hitünktől, hiszen ezzel az egységgel mintha „lekicsinyítené”, „bezárná” a mi mindent körülölelő, végtelen Örökkévalónkat.

Ann Peart *A szélekre/végekre elhivatva* című előadásában az unitárius/UU hit és hívők peremlétéről beszélt. Ez általános érvényű megállapítás. Néhány székely vagy khasi hillsi (India), esetleg pár walesi (Nagy-Britannia) falu kivételével – ahol ha vallásilag többségben vannak is tágabb környezetükben – nemzetiségileg a „szélekre” tolódik az unitarizmus/UU. Egy természeti képpel ábrázolja a „peremelhivatottság” lehetséges dinamikáját. Amikor egy tárgy becsapódik egy víztükör sima felszínébe, az ott keletkező koncentrikus körök nemcsak ki-fele hullámoznak, de a part is visszafordítja, „tükrözi” a hullámzást, és a középpont is visszahúzza. Vagyis a széleken levők mindig kapcsolatban vannak a központival. A kisebbség csak a többséghez képest „perem”. Ugyanakkor mindannyiunk élete annyira összetett, hogy vannak élményeink mind a szélekről, mind a központiságról. És a szélekre való elhivatottság épp annak a lehetőségét adja meg, hogy megtapasztaljunk „két világot”, és azokat holisztikusan egyesítsük magunkban anélkül, hogy ezek összekeverednének bennünk, és elveszítenénk önazonosságunkat.

A konferencia legrendszerezőbb előadása a holland fizikus-teológus Hans le Grandé volt az igencsak provokatív *Középpont nélküli vallás* címmel. Le Grandé néhány szociológiai, filozófiai és pszichológiai meghatározás viszonyítás értékű felhasználásával nagyszerűen összegezte, mit jelent a liberális vallásosság, és milyen kibontakozási és fejlődési lehetőségeink vannak. Az összegző-záró beszélgetésben roppant izgalmas volt látni, amint ebben a serdülő korú szervezetben olyannyira otthonra találtak a résztvevők, hogy mély, igazán személyes hangvételi vallomásokot hallhattunk. Megfogalmazódott bennem, hogy a 15 éves kor pontosan az identitáskeresés, a ki vagyok? és mi dolgom e világon? kora, a pályaválasztás ideje. Az ICUU ez idei konferenciáját megélve és szervezeti életét követve azt remélem, hogy a következő évek tovább érlelő időszaka után az unitarizmusról és az unitárius-univerzalista hitről olyan egységes kép fog kirajzolódni általa, amiben valamenynyien látjuk és értjük egymást, amire jó lesz ránéznie a világnak, és amiben Istenünknek is öröme telik. Hiszen ekképp valósul meg nemcsak a sikeres személyiségfejlődés, de így lesz kedvező kimenetű a szervezeti fejlődés is.

Balázs Ferencről, a fiatalon elhunyt unitárius lelkészről, szövetkezet-alapítóról nevezték el azt az ösztöndíjat, melyet három kaliforniai gyülekezet hozott létre: Oakland, Berkeley és San Francisco. Évente egy-egy erdélyi unitárius lelkész éves tanulmányútváltját biztosítja ez az ösztöndíj az Egyesült Államokban. Balázs Ferenc az 1920-as években tanult a Berkeley-ben működő Starr King unitárius teológiai intézetben. A kommunista diktatúra alatt szünetelt e tanulási lehetőség, de 1989 után újraindult. Idén egy új lehetőséggel bővült az ösztöndíj: Erdélybe érkezett az első cserediák Amerikából. Az alábbi interjú egyhónapos tanulmányútjának végén, Kolozsváron készült.

Balázs Ferenc-ösztöndíjjal Erdélyben

Cathy Rion teológiai hallgató válaszol Sándor Krisztina kérdéseire

Merre jártál Erdélyben az elmúlt egy hónapban?

Áprilisban érkeztem, és a húsvéti ünnepeket rögtön Homoródszentpéteren (Udvarhelyszék – szerk. megj.) töltöttem, majd az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének budapesti értekezletén vettem részt. Amerikai gyülekezetem az erdélyi Oklánddal tart fenn testvérgyülekezeti kapcsolatot, számomra ez jelentette az első kapcsolatot az erdélyi unitarizmussal. Oda is ellátogattam, majd Sepsiszentgyörgyön Orbán Erika, korábbi amerikai ösztöndíjas vendége voltam. Jártam Brassóban és Gyergyószentmiklóson, ifj. Nagy Endrééknél, aki tavaly jött haza amerikai tanulmányútról, s velük a Gyilkos-tót is megnéztük. A programomat többnyire Koppándi Botond teológiai tanár és Nagy Andre szervezték.

Kolozsváron, a Teológiai Intézet Unitárius Karán órákat hallgattam, bár természetesen nem sokat értettem, de ugyanakkor volt lehetőség arra is, hogy a nekem szánt kérdésekre válaszoljak. Szintén itt találkoztam természetesen az Unitárius Kar tanáraival, a püspök úrral, a központi hivatal néhány alkalmazottjával, és részt vettem az épp zajló unitárius teológiai hallgatók által szervezett diáknapokon.

Első amerikai unitárius ösztöndíjas vagy Erdélyben. Hazatérésed után hogyan értékeli ki ittléted?

Amint visszaérek, megosztom a társaimmal az itt tapasztaltakat, ugyanakkor találkozom az ösztöndíjat elbíráló bizottsággal, és nekik is elmondom, hogy mivel gazdagodtam az itt eltöltött időszakban. Alkalmam volt többfelé járni, városi és vidéki gyülekezeteket megismereni, így lesz mit átadnom.

Milyen gondolatokkal érkezted Erdélybe?

Nyitott szívvel és lélekkel jöttem. Érdekelt a teológiai képzés, és nagyon különleges élmény volt az erdélyi falusi életet látni, tapasztalni. Kíváncsi voltam az itt létező társadalmi viszonyokra. Egyáltalán nem értettem a magyar kisebbségi kérdést, és csak itt fedeztem fel, hogy milyen fontos a történelem és a nyelv a vallásban. Nagyon hálás vagyok, hogy itt lehettem és tanulhattam.

Mit szóltak az ismerőseid, hozzátartozóid, amikor megtudták, hova készülsz?

Az unitárius-univerzalista ismerőseim örültek, és nagyszerű lehetőségnek tartották, de a többiek nem

tudták és nem is értették, hogy miért akarok idejönni, és persze, vámpiros viccekkel „készítettek” az útra. Létrehoztam egy blogot, melynek azt a nevet adtam, hogy itsarealplace.blogspot.com (egy igazi hely, magyar fordításban – szerk. megj.), válaszként mindazoknak, akik fenn tartásokkal viszonyultak tervezett utamhoz.

Milyen tapasztalatokat szűrtél le? Mit viszel magaddal?

Az itteni teológia talál az én szemléletemmel, és nagyon sok hasonlóságot fedeztem fel az itteni és az amerikai unitárius-univerzalizmus között. Ugyanakkor számomra furcsa, hogy a lelkészi lakás és az egész család a gyülekezet középpontjában áll.

A falvakban lenni nagy kihívás volt, nagyon sajátos élményt jelentett. Érdekes volt látni a közösséget és abban a lelkész szerepét. Itt a lelkészek közül is sokan választják azt, hogy falun éljenek, ahol közösség van, és ahol ők a falu középpontjába kerülhetnek. Ez több kihívást és terhet is jelent, természetesen. Ha valahol Amerikában konfliktus keletkezik a gyülekezet és a lelkész között, a hívek közül is elmehetnek abból a gyülekezetből. Itt viszont a lelkész távozása az egyetlen lehetséges megoldás, ha nem oldódik a feszültség.

Amerikában milyen a kapcsolat az erdélyi ösztöndíjasokkal?

Mindig nagyszerű emberek érkeztek Erdélyből hozzánk. Ők már lelkészekként jönnek továbbtanulni, tehát gyakorlati tapasztalataik is vannak, így sokkal másképp áll-

folytatás a 10. oldalon

Balázs Ferenc ösztöndíjjal...

folytatás a 9. oldalról

nak hozzá tanulmányaikhoz, és tanulmányos beszélgetéseket lehet velük folytatni. Nagy bátorságnak tartom, hogy Erdélyből eljönnek egy évre Amerikába tanulni. Általában hamar beilleszkednek, és szerintem nagyon hasznos az ottlétük a két egyház kapcsolatára nézve és nekünk, hallgatóknak is.

Miért választottad a lelkesítő pályát?

Mindig is aktív ember voltam, és azért dolgoztam együtt az emberekkel, hogy több igazságot tegyek, és ezt egy mélyebb lelkesítéssel kiélegetve akartam folytatni. Nagyon

szeretek istentiszteleteket tartani, és nagyon szeretem az unitárius-univerzalista vallásomat is. Úgy érzem, van mit átadnom. Egyébként nincsenek unitárius gyökereim, csupán arról tudok, hogy dédapám járt egy ideig unitárius templomba.

Milyen teológiai szakirány érdekel?

Nálunk a teológiai intézetben csak egyetlen kötelező tantárgy van, a többi választható lehet, ugyanakkor vannak köztanítványok, melyeket bizonyos esetekben fel kell venni. Én a társadalmi igazságosság, a prófétai munka, a szociális munka területein szeretnék elmélyülni.

Véleményed szerint merre tart az egyház?

A vallást az amerikaiak maguk választják, és gyakran cserélik is, ugyanakkor nagyon fontos az új tagok toborzása. Itt demográfiai kérdés a bizonyos valláshoz tartozók száma, de a jelenlegi statisztikák miatt ez komoly kérdéseket vet fel. Fontos a nemzeti identitás, melynek következtében a választási lehetőségek is mások.

Meg kell tartani, amink van – ez itt kulcskérdés. A fiatalok bevonására szerintem nagy-nagy hangsúlyt kell fektetni. A liturgia, a zene jelentőséggel kell bírjon, energiát sugárzó istentiszteletekre van szükség, amit viszont az idősebb nemzedék nem kedvel. Meg kell találni a hívó szót mindenki felé.

Magyarországi árvízkárosult fiatalok erdélyi táborozása

A természeti csapások kisebb-nagyobb anyagi pusztítással járnak, és néha emberi áldozatokat is követelnek. Vízbe fulladt, romok által eltemetett vagy tűzben égett embertársaink életét sajnos semmivel nem lehet pótolni. Megfelelő együttműködéssel az elsodort vagy összeomlott házak helyett újak építhetők, az anyagi károk idővel pótolhatók, de egy természeti csapás közben átélt halálfélelem és lelki borzalom nehezen törölődik ki emlékeinkből. Éppen ezért szükséges foglalkozni a katasztrófák utáni tárgyi segélyezés és újjáépítés mellett a lelkek gyógyításával is.

Az *Unitárius Közlöny* két utóbbi számában hírül adtuk a magyarországi árvízkárosultak megsegítését célzó erdélyi összefogást. Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, a Magyar Ifjúsági Tanács, az Erdélyi Magyar Ifjak és a Gondviselés Segélyszervezet a Nemzeti Összetartozás

Napján hozta létre szervezetközi együttműködését. Kezdeményezésünkhöz azóta további szervezetek csatlakoztak, így a Civitas Alapítvány és a Lókodi Ifjúsági Alapítvány, az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet pedig kezdetektől fogva kivette részét a segélyezési tevékenységből. Az árvízvet követő hetekben gyorssegélyezéssel, pénzbeli és természetbeni adományokkal, önkéntesek munkájával sikerült segítenünk rászoruló nemzettársainkon Észak-Kelet-Magyarországon.

Középtávú terveink között erdélyi helyszínű tábor-szervezés is szerepelt anyaországi árvízkárosult fiatalok számára, ami által enyhíteni kívántuk az árvíz lelki nyomait. Az aranyosszéki Várfalván július 19–25. között egyhetes egyházi gyermektábor zajlott, amelyben 14 ónodi iskolás 81 erdélyi kortárs-gyermekkel együtt vett részt. A hasonló jellegű második táborra augusztus 16-a és 22-e között került sor Székelykeresztúron a helybeli unitárius egyházközösség új gyülekezeti házában, templomában, valamint a Berde Mózes Unitárius Gimnázium bentlakásában és étkezdéjében. A naponkénti programokban a 16 ónodi középiskolás ifjú mellett szép számban bekapcsolódtak a helybeli ifjúsági egyesületek, közvetlenül megélve a trianoni határokon átívelő magyar–magyar kapcsolat-ápolást. A rendezvény megszervezését a Gondviselés Segélyszervezet, a Székelykeresztúri Unitárius Egyházközösség, valamint az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet helybeli önkéntesei vállalták.

A táborokban való részvétel a magyarországi árvízkárosult gyermekek számára ingyenes volt. A szervezési költségek rájuk eső részét a Gondviselés Segélyszervezet fedezte az említett szervezetközi együttműködés égisze alatt. Az utaztatást a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei

Géberjén község önkormányzata támogatásként biztosította, Kovács Sándor polgármester jóvoltából.

A tábori programok középpontjában mindkét esetben játékos és ezáltal hatékony csoportos foglalkozások álltak. Jellemük igencsak változatos volt: vallásos tevékenységek, történelem és művelődéstörténet, kézművesség, tábortűz melletti népdaltanulás, népi játékok és sport, valamint kirándulás egyaránt szerepelt közöttük. Megható volt hallani a magyarországi fiatalokat kísérő felnőttek visszajelzéseit, amelyekkel a táborok személyes és csoportos hatását foglalták össze. Állítólag egyes ónodi gyermekek – köztük államilag gondozottak – elő-

ször jártak templomban, először kulcsolták imára kezüket, és először vették körül őket olyan közösségi együttérzéssel, amely nemcsak árvízi emlékeiket képes ellensúlyozni, hanem életre szólóan erőt és biztatást nyújt számukra. Az ő nevükben és a Gondviselés Segélyszervezet részéről minden támogatóknak és munkatársunknak köszönöm a hozzájárulást a táborok sikeres megszervezéséhez. Életükre és közösségszolgáló munkájukra a jó Isten áldását kérem, ugyanakkor azt kívánom, hogy se lakóhelyükön, se egyebütt ne szoruljanak soha természeti csapást követő segítségre!

Szabó László

A Gondviselés Segélyszervezet legutóbbi pályázati kiírásainak fogadtatásáról

A Gondviselés Segélyszervezet ez év tavaszán négy szakmai síkon hirdetett pályázati lehetőséget. Ezáltal a következő működési területeken kívántuk elősegíteni célirányos tevékenységek beindítását, illetve a korábban megkezdettek folytatását: szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztató programjai; fogyatékkal élő személyek közösségi programjai; idős emberek közösségi programjai; rászoruló személyek étel-miszer-segélyezése.

A benyújtott pályázatok többsége már működő programok folytatását célozza. A legtöbb pályázat – szám szerint 8 – a szociálisan rászoruló személyek étel-miszer-segélyezése tárgyában érkezett. A pályázó egyházközségek évente négy alkalommal – lehetőleg a központi egyházi ünnepek alkalmával – étel-miszersomagban részesítik a program feltételrendszerének megfelelő rászorulókat.

A második „legfelkapottabb” kiírásnak az idősek közösségi programjai tárgyában meghirdetett bizonyult, melyre 5 pályázat érkezett be. E program keretében havonta legalább két alkalommal megszervezésre kerülnek az illető egyházközségek idős tagjainak szánt összejövetelek, közös foglalkozások, valamint egy nagyobb útvonalú kirándulás.

A fogyatékkal élő személyek közösségi programjai tárgyában összesen három pályázat érkezett, melyeknek lényege a fogyatékkal élő kiskorúak terápiás fejlesztésének elősegítése, valamint a hozzátartozóknak szóló sorstárs-közösségi találkozók

megszervezése.

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek délutáni felzárkóztató programjai vonatkozásában 3 szándéklevél érkezett, amelyben a pályázó egyházközségek vállalták a sajátos jellegű, oktatói-nevelői foglalkozás-sorozat megszervezését.

A benyújtott pályázatokat a segélyszervezet vezetősége – egy kivételtől eltekintve – kedvezően bírálta el. A programok összköltségeinek 50–80%-os arányában megítélt támogatások folyósítása mellett a pályázati programok kivitelezéséhez szakmai segítséget is nyújtunk.

A pályázatok elbírálása során a segélyszervezet munkatársi közössége sajnálattal állapította meg, hogy viszonylag kevesen éltek a pályázási lehetőséggel. A támogatandó tevékenységi formák kiválasztásakor nagy reményeket fűztünk a helyi közösségek szerepvállalására, a jövőben pedig még inkább számítunk az egyházközségek és egyháztársadalmi szervezetek együttműködésére. Átfogó létszámú helybeli munkatársak hiányában a segélyszervezet vezetősége központilag képtelen rendszeres programok helybeli kivitelezésére. Továbbra is várjuk a javaslatokat és jelentkezéseket az együttműködési területek és lehetőségek megragadására.

Andrási Erika

A Segesvári Unitárius Egyházközség ebben az évben is megszervezte az Unitárius Napot. Ez volt sorrendben a 4. ilyen rendezvény. A gyülekezet tagjai és a vendégek az augusztus 20-ához legközelebb eső vasárnapon bográcsfőző versennyel, élő zenével töltöttek el közösen egy délutánt a papilak udvarán.

Ismeretlen ismerősök

Nagy utazás. Ez a lényeg. Más utakon, más módon, de mindenki halad valahonnan valahová. A végső célt ismerjük. Utazásunk érdekessége és kihívása, hogy nem tudjuk, milyen lesz, kik tűnnek fel útközben, és meddig tart. Nem mi irányítjuk, de a kormánykeréknél mi állunk. Ezért van, hogy néha, mikor a legnagyobb csendre vágyunk, peregnék velünk a dolgok, és új utakon utazunk, máskor meg épp nem történik semmi, és eltölt a várakozás nehézsége. Aztán meglepnek olyan fordulatok, amiket nem sejtettünk. És néha érezzük azt is, hogy belehalunk, pedig csak erősödünk, és elárulásunkban leszünk a legjobb emberismerők, és magányunkban találunk ránk a legjobb barátok. Leghihetetlenebb pillanatainkban feltűnik a Transzcendens, és megtanít, hogy a Lét tele van csodákkal. Ne feledjük ezt, és ne fosszuk meg magunkat Tőle.

A megélt idő és a lét minőségében főszerepet játszunk, és tőlünk függ az is, hogy mi lesz a jelszó a zászlonkon, és mit veszünk észre az út mentén. Sokszor olyan, mint egy színház. Van, ami állandó és visszatérő, a felvonások váltakoznak, szereplők jönnek-mennek, más ruhát és szerepet öltünk, szenvedünk és szeretünk, sírunk és nevetünk. Néha magunkat is megtekintjük a nézőtérrel, és csodálkozunk: ezek is mi vagyunk? Máskor meg magunkat játsszuk, vagy éppen nehezen azonosulunk egy hozzánk nem illő szereppel. De minden értünk van, és rólunk szól.

Vannak, akik mintha mindig is velünk lettek volna, mert hosszú időre választottuk ki egymást. Lehet, hogy mindig is együtt voltunk. Védnek és vigyáznak ránk, és mi védjük és szeretjük őket. Életünk kincsei. Ők a legfontosabb, örök értékűek. Szeretjük, mégis sokszor bántjuk őket. Soha ne feledkezzünk meg róluk! Segítsük, hogy kiteljesedjenek, és ragyogjanak. Ne szégyelljük kimondani újra és újra, hogy mennyire fontosak nekünk. És nem elég őket csak szeretni. Ennél sokkal több kell.

Mások ismeretlenül tűnnek fel útközben, helyet követelve és részt kérve. Sokszor úgy tűnik, hogy önzőségükben ártani akarnak. Próbáljuk megbocsátani nekik. Még ők is taníthatnak minket. Vagy éppen gyarlóságunkra figyelmeztetnek.

Mások létünk ütemébe dobbannak bele csodák részeseiként. Ma róluk szeretnék beszélni.

Kedves Olvasó! Ha eddig nem tudtál is róluk, most érezni fogod, hogy ők is itt vannak körülötted, és fontos szerepet játszanak életedben. Hálával tartozunk nekik.

Kézbe veszünk egy könyvet. Forgatjuk lapjait. Olyan, mintha mi is írtuk volna, pedig íróját nem ismerjük, nem is láttuk, de azonosulunk és időnként teljesen együtt dobbanunk vele. Még mindig a szöveg vezet és nyugtáz le, de egyre gyakrabban jut eszünkbe a személy, aki mögötte áll. Ki lehet? És milyen lehet? Mert jól ír, de Ő hogy oldja meg nehéz helyzeteket? Néha szinte perelünk vele, hogy ennyire jól megírta előttünk, s ez nem járja. De elnézzük

neki, mert útközben nagyon megszerettük, és engedjük, hogy életünk és gondolataink része legyen. Őt idézzük, már vele tanítunk, és érezzük, mikor megfogja kezünk. Itt van velünk, és átölel, ha félünk. Lehet, hogy félreteszük és elfeledjük, de lehet, hogy egyszer bekövetkezik, hogy ott állunk vele szemben, bemutatnak, és kezdet fogunk vele, akivel annyit utaztunk, akivel néha repültünk vagy civódtunk, akinek ismerjük gondolkodását, reakcióját, világlátását. És most látjuk is: élőként, szeme színével, ruházatával, energiájával. A legkülönösebb, amikor megszólal. Ez meghatározó. Majd névre szólóan dedikálja könyvét. Ennyi. Megmaradhatunk a mindenkori ismeretlenségben vagy éppen nem. Rajongással szeretjük, és nem baj, ha egyszer megtudja, hogy mennyire fontos nekünk. Talán mi is azzá leszünk neki. Vagy valakiknek. Már másként olvassuk, és másként tanítjuk. Öszretartozunk.

Olyan is van, hogy hosszú évek után felcsendül újra egy mondat, amit már régóta tanítasz, de ahogy most kimondod, rájössz, hogy neked is mondta valaki, és azóta teljesen elfeledted. Pedig akkor ismeretlenként hitet adott, megtanított bízni magadban, és életed alakulásának részese volt. A váratlan felismeréssel nem tudod, hogy mit kezdjél, mert hirtelen annyira élővé válik benned. Aztán szembefutsz vele az utcán, ő már nem ismer meg, hiszen azóta sem lettél híres ember. Hogyan is tudhatna rólad? Félénken köszönsz – legalábbis azt hiszed –, de amikor a szemébe nézel, érzed, hogy a végtelenben találkozott a véges. És felvillan, hogy ő is szomorú. A nagy ember szomorúságától pedig akkorát dobban a szíved, hogy majd megáll. Borzalmas, hogy nem kérdezheted meg tőle, hogy mi történt vele. Szeretnéd megölelni azzal a szeretettel, amivel szerettedekért imádkozunk, és segíteni, ha szenved. De nem szólhatsz, és nem tehetsz semmit, mert annyira nevétséges lenne. Próbálsz elfeledni. De tudatod vagy tudattalanod csak egy ideig nyugszik, hogy aztán addig nem ismert erővel és megjelenítéssel feltörjön belőled, létezését követelve. Ha most nem hiszel a felsőbb dolgokban, beleőrülsz. Számolod a hónapokat, ismeretlen szerepeket játszol, különös színű és hangulatú színpadokon találsz magad. Sírsz, amikor más nevet, csontvelődig félted, mert érzed, hogy hozzád tartozik. Érzéseidre támaszkodsz, s útközben alázatot és bölcsességet tanulsz.

Az emberi kapcsolatok talán bonyolultabbak, mint gondolnánk. Választanánk az egyszerűbbet, de nincs egyszerű. A szálak egymásba fonódnak, összegabalyodnak, kigyókként tekerednek. Egy részüket látjuk, a többit még csak nem is sejtjük. Egymás életének részeseivé válunk, sokszor úgy, hogy fogalmunk sincs róla. Életeket határozzunk vagy éppen mentünk meg. Ezért nagy felelősség, hogy mit mondunk, kihez hogyan viszonyulunk. Mert lehet, hogy a részecskék néha külön utakon járnak, de én hiszem, hogy mindenképp fölött létezik egy összhang, egy harmónia, ahol minden rezdülés, minden mosoly és minden érzés életekre hat vissza.

Ferenczi Enikő

Szemelvények Székelykeresztúron megálmodott Illés-túráinkból

Ha jön a nyár, magasra emelt jókedvvel fogunk neki a táborok szervezésének itt, Székelykeresztúron. Hátizsákunkban idén sok mindent cipeltünk a szükséges kellékek mellett. Miután a jól átsziszolt terveink mellé a kedvező időbe vetett hitünket és az isteni bizalmat is becsomagoltuk, rendszerint több tucatnyi gyermekkel érkeztünk meg szerencsésen *soha nem a tervezett helyre*. Ez volt az ideai táborokban a legérdekesebb. Görögországba, Neipori helyett Metamorfosiba mentünk. Hogy miért történt így, azt csak az Isten tudja valójában, kalandos, hosszú és fájdalmas is lenne elmesélni. A régi, jól bevált vargyasi tábornak, amit a vasárnapi iskolásoknak szerveztünk, idén

Fenyőkút adott otthont. Ennek ellenére szép, tartalmas nyarat tudhunk hátunk mögött.

A székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium tanulóinak tanulmányi és érdemkirándulást szerveztünk Görögországba július folyamán. A felkészülés már májusban elkezdődött, s időközben a diákok *Görögírkász feladatlapokat* oldottak meg, így megismerkedtek a görög betűkkel, a görög művészet és irodalom világába is betekintheztek, a görög mitológiát tanulmányozhatták közel egy hónapon keresztül. E nagyszabású projektnek köszönhetően jöttem rá: az *értékválság*, amely kisebb-nagyobb közösségeinket megkörnyékezte, talán súlyosabb valóság, mint a sokszor emlegetett *gazdasági válság*. Így értéket mentettünk akkor, amikor a közkincsekre figyeltünk: a kultúra, a civilizáció, a népek legendái és történelme között kerestünk

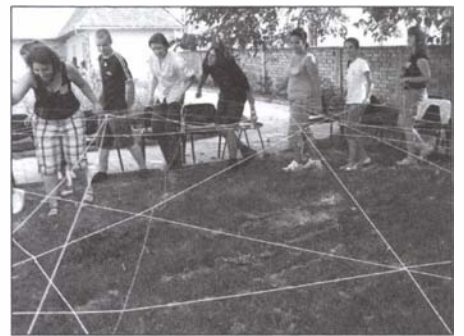
összefüggéseket. A görög politeizmus istenképe emberi, s mi ezúttal nem az emberben kerestük azt, ami isteni, hanem éppen a görög istenekben találtuk meg az emberi elemet. A vakáció ideje alatt sem volt üres a tanulni vágyók iskolája. A diákok hetente jártak felkészítőkre, amikor tovább bővílhetek ismereteik a görög történelem, kultúra, illetve Görögország természeti, földrajzi adottságai témakörökben. Az összejöveleket közösségépítő játékok tették színessé, s közben a csapat tényleg közösséggé formálódott.

Célunk az volt: mindazt, amit megtanultunk, nézzük is meg. Így a Khalkidiki-félsziget világa páratlan élményben részesített, amikor az Athosz-hegység közelében hajókáztunk, s az Égei-tenger és a levegő csodálatos tisztaságát élveztük. A Katszika-hegység nyugati oldalán, 250 méterre a tengerszint felett mélységek és elképesztő magasságok között, cseppkő-költevények közelségében pihenhetett meg a kiránduló lélek. Rácsodálkozhattunk a 700 000 éves előember maradványaira, Európa egyik legidősebb előemberére. A tűzre utaló nyomok, a barlangban talált eszközök, csontok a ma ismert legrégebbi leletek az archaikus korból. Részünk volt a környörgésben Metamorfosi kis falujában egy ortodox istentisztelet keretében. Tesszaloniki városa a maga forgalmával Pál apostol térítő munkáját idézte fel. Oleandererdőkkel, citromfákkal, narancsligetekkel és pálmákkal tarkított helyeket járhattunk be, isteni látványokat habzsolhattunk, s feltárult az olajfák, cserjék s babérfák mellett a tengeri sünnök, halak, rákok nem mindennapi élete a szemünk előtt. Színes, szép világ volt, visszavágyunk oda!

Ugyanezzel a lelkesedéssel és szeretettel vittük a Székelykeresztúri Unitárius Vasárnapi Iskola gyerekeit a SZUVI 10. táborába, az idén Fenyőkútra, augusztusban. Az ideai tábor „szórványtábor” is lett, mint hogy a fenyőkúti gyermekek is csatlakoztak a jól összeszokott kereszt-

úri gyermekekhez. Témáját az előző évekre alapoztuk, így a lelki növekedés kapcsán jézusi példázatokról beszélgettünk: magvetésnek idején a lehetőségekről, talentumaink kapcsán ajándékként kapott kincsekről, amelyek fejleszthetők és fejleszthetők, s a tékozló fiú példázatán keresztül értettük meg igazán, hogy minden biztos elveszithető, és vissza is szerezhető – ha van elég hitünk hozzá.

Első nap a magvető példázatán keresztül sikeresen megvizsgáltuk az emberi életet, s rájöttünk, *van hátára* a fizikai erőnknek. Bár fiatalok vagyunk, erőnk, tartalékaink korlátozottak. Elméltünk azon is, milyen sokan nem képesek járni, hiszen mozgássérültek, fizikai állapotuk rossz. Sokan nem látnak, nem hallanak, de alapjában véve *minden ember fogyatékos* valamilyen értelemben. Úgy is mondhatnánk, minden emberben van valami *hiba*, minden emberben van tévedés, tövis, ami erőnket időről időre felőrli, s az életbe vetett hitünket gyengíti. A gyerekek előkészítették a példázatban szereplő talajtípusokat, majd mindenki kapott egy kicsirázott babszemet, amelyet gondozásba kellett vennie. Ezután a magról beszélgettünk, s megállapítottuk: igen sok veszélynek van ki-

téve, a kedvezőtlen időjárásnak, a betegségeknek, a magokat csipegető madaraknak stb. Véggöveztetésünk az volt: gyengeségeink ellenére mindig van lehetőségünk rá, hogy többek, jobbak legyünk! Mivel lehet az erőnlétet növelni? Sok gyakor-

Mikó Amália

folytatás a 14. oldalon

Szemelvények...

folytatás a 13. oldalról

lással, sziklaszilárd akarattal, és Istenbe vetett hittel. Hinnünk kell abban a lehetőségben, hogy a mi életünk jó földbe hullott mag, s bár törekenyek, sebezhetőek vagyunk, szép virágzás után termést ígérő, unitárius ifjú nemzedék leszünk.

A második napon a talentumok példázatán keresztül Istentől kapott kincseinkről beszélgettünk.

Képzeld el: nem tudsz énekelni, de meg kell tenned. Nem tudsz cigánykereket vetni, verset tanulni, és szavalni percek alatt, de meg kell próbálnod, beszélned kell a gátlásokról, miközben zárkózott vagy stb. Próbára tettük akaratunkat, képességeinket, talentumainkat, ahogy a jó Isten is teszi velünk. Fontos volt meg erősödni abban, hogy tudunk bízni, tudunk hinni *önmagunkban*, hogy el tudjuk végezni a ránk bízott, de olykor erőnk felettinek hitt feladatot.

Próbára tesz az Isten időről időre,

s mi egy közösségként tudunk *bízni felebarátainkban*, hogy komolyan vesznek minket, meghallgatnak, nem nevetnek ki, nem beszélnek a hátunk mögött. S igen, megérezhettük: a felebarát segít, hogy fogyatékos, hibád könnyebben elfogadd! Ha nem ment Boginak az éneklés, valaki dúdolni kezdte a dallamot, s a végére a fél tábor énekelt. Ha megakadtál, mint Gyopi, valaki suttogni kezdte a gondolatot. Ha képtelen vagy elvégezni a rád bízott feladatot, mint Illés, valaki odalép hozzád, s anyagi kedvességgel a saját lelki kincseivel ajándékozik meg, mikor odahagyja gondját-baját és segíteni jön neked – ahogy ezt Heni és Edda Fenyőkúton tette egy egyszerű vasárnapi iskolás táborban. Próbára tesz az Isten, tudtunk hinni Benne is, s tudtunk tenni érte.

Ezért minden reggel imádkoztunk, s este meditációnkat a legkisebbek is szerették. A hitben növekedtünk, s Isten lépett be újra életünkbe. Köszönjük a segítséget, amelyet Varró Margit, a Berde Mó-

zes Unitárius Gimnázium igazgatója évről évre nyújt nekünk. A székelykeresztúri unitárius gyermekek szüleit áldja meg az Isten, hogy kicsinyeiket ránk bízta, hogy magukban növeljék az unitárius örökséget, átmenekítve a múltból a szép jövő felé.

Aztán, hogy teljes legyen a nyár, megérkeztek Székelykeresztúrra az anyaországi árvízkarosult fiatalok, s gyülekezetünk ifjúsági tagjaival építettük Isten országát itt a földön. Erdély szépsége, s a székely ember tamásiároni hitével vallottuk: „A madárnak szárnya van és szabadsága, az embernek pedig egyetlen szülőföldje és sok kötelessége.” Kötelességünk pedig egymás terhet hordozni határok nélkül, s a gondviselő Isten szeretetében feltétlenül hinni.

Voltaképpen mindhárom kirándulás amolyan Illés-túra volt, ahol megéltük a pusztai száraz mélységet, de feljutottunk az isteni magasságokba is, ahol az egymást szerető lelkek találkoztak.

Nagyvilág

Adózzon az ortodox egyház! Miután két héttel ezelőtt nyílt levelet küldött a hatóságoknak, tüntetést is tartott a Romániai Szekuláris-humanista Egyesület (ASUR) Bukarestben annak érdekében, hogy az állam tegye adókötelessé az ortodox egyház kereskedelmi tevékenységeiből származó profitot. A nyílt levélben rámutatnak: 1995 óta kétnaponta szentelnek fel templomot, miközben naponta 4 iskolát zárnak be, ami 15 év alatt összesen 21 ezer tanintézményt jelent. A tüntetés során a civilszervezet a parlament épületéhez közel eső utcákban reklámpannókat bérelt, amelyekre statisztikai adatokat tüntetett fel az ortodox templomok és az iskolák számát illetően. „18 500 templom, 4700 általános iskola, 431 kórház, ámen” – volt olvasható a pannókon. Toma Pătrașcu, az ASUR alelnöke elmondta, a felekezetteknek az államkasszából történő finanszírozásával sem érthet egyet, hiszen az összegeket az adófizetők béréből vonják le. Emellett – a hívők magas számát figyelembe véve – az egyházak ezek adományaiból, állami segítség nélkül is eltarthatnák magukat. (nyugatijelen.com)

Angol ateista katonák is részesülhetnek lelkigondozásban Az angol Védelmi Minisztériumnak nincs kifogása az ellen, hogy ateista katonák is részesülhessenek lelkigondozásban. A brit hadseregben a minisztérium közlése szerint 280 tábori lelkész, lelkigondozó tevékenykedik. De vannak olyanok is, akik muszlimok, zsidók, hinduk, szíkek és buddhisták lelkigondozását végzik. „Senkit nem érhet hátrányos megkülönböztetés val-

lása vagy hite miatt. Mindaddig tiszteletben tartjuk őket, amíg nem kerülnek konfliktusba a fegyveres erők értékeivel” – jelentette ki egy minisztériumi szóvivő. Az ateista katonák lelkigondozására önkéntes személyeket terveznek beállítani, akiket „humanista káplánoknak” neveznek, s az Egyesült Királyság Védelmi Erején belül működő Humanista Egyesület támogatja őket. (Magyar Kurír)

A figuratív és az absztrakt művészetnek is van helye a templomban Friedhelm Hofmann würzburgi katolikus püspök véleménye szerint a művészet, mint Jákob lajtorjája, Istenhez vezet. Túllép a teremtett világ határain, és a spirituálishoz vezet. A művészettörténész diplomával is rendelkező Friedhelm Hofmann egyformán értékesnek tartja az absztrakt és a figuratív művészetet; véleménye szerint mindkét ábrázolási mód egyaránt alkalmas a templomi térben való megjelenésre. A kortárs művészek nem csak absztrakt alkotásokkal felelhetnek meg a kor legmagasabb szintű művészi igényeinek – szögezte le a würzburgi püspök. A kelet-európai művészek, akik a politikai erők nyomására realista ábrázolásra kényszerültek, a figuratív művészet új kultúráját teremtették meg. A művészettörténész szerint az ábrázolás azon a ponton szűnik meg művészet lenni, ahol pornográfá válik. A művészet nem vezethet tévútra, nem csábíthat a gonoszhoz. (evangelikus.hu)

• összeállította KBZ •

Halottaink

Austin Charles Fitzpatrick (1943–2010)

Hosszas betegség után, 2010 júniusában elhunyt Austin Charles Fitzpatrick southamptoni nyugalmazott unitárius lelkész. Itt, Erdélyben is sokan ismertük őt. Miközben együttérzünk a gyászoló családdal, hálával emlékezünk a vele való találkozások felejthetetlen pillanataira. 1992-től kezdődően többször is találkoztunk Nagy-Britanniában.

Az általa alapított G. A. Romania Fund irányítójaként és elkötelezett munkásként tizenháromszor járt Erdélyben, öt alkalommal saját vagy bérelt autóval, vállalva a több ezer kilométeres út fáradságát, veszélyeit. Tette mindezt önzetlenül, segítő jószándékkal. Munkatársaival együtt hoztak mentőautót, gyógyszert, ruhanevét, irodafelszerelést, számítógépeket és pénzt egyházi építkezéseink, javítási munkálataink támogatására. Ennek a következetes és nehéz munkának az elismeréseként a kolozsvári kollégiumi bentlakás egy szobája az ő nevét viseli. Hálával és kegyelettel őrizzük emlékét! (Máthé Sándor)

Jánosi Gyula (1936–2010)

Augusztus 7-én, türelemmel viselt testi szenvedések után elhunyt a búzaházi származású Jánosi Gyula egykori keblitanácsos. Élete utolsó évében három műtéten esett át. 1962-ben költözött Marosszentgyörgyre feleségével, a szintén búzaházi Rozáliával, akivel 1961-ben kötöttek házasságot. Három fiúgyermekkel áldotta meg Isten házasságukat.

A szülők és testvérek súlyos próbatételként élték át az elsőszülött fiú, ifj. Gyula 1984-ben történt balesetét és 22 éves korában bekövetkezett elhunytát. Búzaházán néhai testvérünk nagyapja adományozta azt a telket, amelyen felépült az unitárius templom. Jánosi Gyula Marosszentgyörgyön köz munkája és adománya által jelentős mértékben járult hozzá a templom és a harangtorony építéséhez.

A temetési gyászszervertésre augusztus 9-én került sor. A római katolikus temető kertbe temettük el néhai Édesanyja mellé. Emlékét tisztelettel megőrizzük! (Pálffy Tamás Szabolcs)

nők világa

Ebben az évben sok helyi nőszövetség ünnepelheti újjászületésének a 20. évfordulóját. A Segesvári Nőszövetség nyári vakációját megszakítva vasárnapi istentisztelet keretében emlékezett meg a húsz évvel ezelőtti eseményről és kordokumentumok alapján idézte fel az eltelt időszak emlékezetes történéseit. A Segesvári Nőszövetségről tudni kell, hogy nem csak ötletességgel, szervezett munkával, fiatalos vidám hangulatú összejövetelekkel, kürtöskalács-sütéssel jeleskedik, hanem van még egy nagy érdeme: az elnöknő rendszeresen naplót vezet, klasszikus, füzetbe kézzel írott naplót, a Krónikát, amelyben minden nőszövetségi megmozdulás meg van örökítve az utókor számára, mert tudjuk: verba volant, scripta manent.

Íme, következzen itt szó szerint a Krónika 196. szám alatt történt bejegyzése a jubileumi megemlékezésről (A. K.):

Húsz év után

Készült 2010. augusztus 1-jén, a Nőszövetség közel 100. és „újjászületésének” 20. évfordulóján. Az ünnepi istentiszteletet Benedek Jakab helybéli lelkész végezte, majd a megemlékezés következett. Az elnök Vas István *Az új Tamás* című versének egy részletével kö-

szönte a jelenlévőket, majd röviden beszámolt a távoli, illetve közeli múltban történt eseményekről. Szöke Piroska Henri Viscandi *Meghallgatott imádság* című versét szavalta el. Tizenkilenc szál szegfű átadása követte a megemlékezést, annak a tizenkilenc asszonynak, akik ott voltak az újraalakuló ülésen és lelkesedéssel támogatták néhai Nagy Ferencné – Piroska néni – indítványát. A nőszövetségi zászló talapzatánál történt koszorúzáskor a templomban lévő gyülekezeti tagok felállva tisztelegtek ama asszonyok emléke előtt, akik valamikor előttünk jártak és tevékenykedtek.

Asztalos Klára UNOSZ-elnöknő jelenléte büszkeséggel és melegséggel töltötte el mindannyiunk szívét-lelkét, amikor egy gerberacsokorral köszönthettük. Az elnöknő hálás, biztató, személyes élményeiből új hajtásba szökkenő szavai boldogságot és megelégedettséget ébresztettek bennünk. Nagy Ferenc nyugalmazott lelkész köszöntő szavait hallgatva – aki örömeinkre mind-

„...És szóla Tamás: »Megjelentél nekem,
Te vagy az én Uram, te az én Istenem!«
»Mivel láttál engem, hiszed, hogy én vagyok:
Akik nem látnak és hisznek, azok a boldogok« –
Felele Jézus Tamásnak.
De én, új Tamás, azt mondom: boldogok, akik látnak.
És boldog vagyok én, hogy láthatok,
És elmondhatom, hogy »Feltámadott!«”

Vas István: *Az új Tamás* (részlet)

Benedek Enikő

folytatás a 16. oldalon

Húsz év után

folytatás a 15. oldalról

nyájunkat húszéveseknek nevezett – tényleg húszéveseknek érezhettük magunkat. Aztán a helybéli lelkész arról győzött meg, hogy ezután is, amikor csak teheti és mi igényeljük, mindig velünk fog dolgozni.

Ennyi jó szó után már csak a nézés és látás örömeinek hódolhattunk, hisz a templomból kijövet megcsodálhattuk az UNOSZ elnöknőjének gyönyörű ajándékát: országos nőszövetségünk bekeretezett emblémáját, azt a

dús jelentésű grafikai alkotást, amely oly egyedi. Ugyanakkor „felleltározhattuk” a kronológiai sorrendben szereplő fényképeket a frissen készült tablónkon. Az asszonyok kaláccsal, húsítóval kínálták meg a gyülekezeti tagokat. A tanácsteremben pedig megterített asztal várta a nőszövetségeseket, a már hagyományossá vált töltött paprikával, születésnap tortával, fagyalattal.

És ne felejtsem el a sok-sok virágot, ikebanát, csokrokat, amelyek a templomunkat, tanácstermünket díszítették.

Isten éltesen, Nőszövetség!

ifjúsági oldal

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet 2010. augusztus 19–22. között az erdővidéki Vargyason rendezte meg a XXXIV. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferenciát. A rendezvényen az ODFIE helyi egyleteinek képviselőiben, valamint a vargyasi és a központi szervezőcsapattal együtt mintegy 300 fiatal vett részt. A konferencia a következő programrészekből állt: istentiszteletek, áhítatok, témaközpontú előadások, kerekasztal-beszélgetések, valamint szórakoztató programrészek. A konferencia záró mozzanataként kopjafát avattunk.

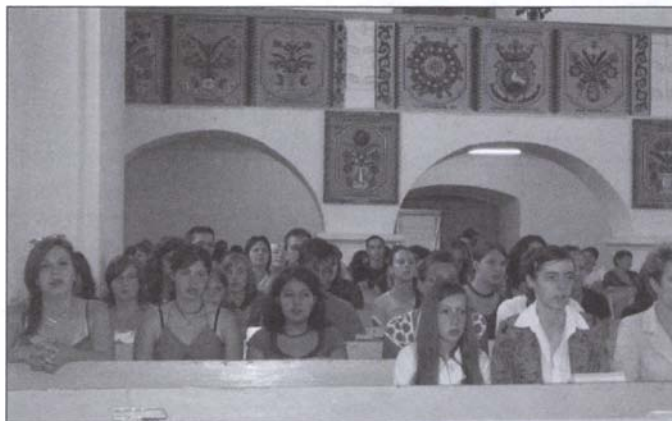
A XXXIV. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia

(részletek a zárónyilatkozatból)

Konferenciánk idei témája *Isten szép! Művészetek, tudomány és kultúra* volt. A folyó egyleti évre kijelölt téma az elmúlt hónapokban több rendezvényünkön is előtérbe került. Az ifjúsági konferencia a téma feldolgozásának összegzését is jelentette.

Az előadások sorát péntek délelőtt Vida Rozália kadácsi unitárius lelkész nyitotta meg, aki *Isten és a mi kultúránk* kapcsolatát elemezve elmondta, hogy az a környezet, amiben felnőttünk, és amelynek hagyományába beleszülettünk, elválaszthatatlanul összeköt Istennel, és a benne való hit egyben olyan alap, amire ugyanakkor folyamatosan építkezni lehet. A vallásosság és a kultúra összetartozásának kérdése a további előadások során is rendre visszatért, más-más megközelítésből.

Vallást vegyenek – vallásos szabadpiac, avagy a galamb esete az erdélyi szilvapálinkával – ez volt a következő előadás címe, melyben Bálint Róbert az amerikai

unitáriusok gyülekezétpítő formáit ismertette. A vallás piacán mindenik egyház igyekszik minél több hívet toborozni, és ehhez különféle módszereket használnak. Az Amerikai Egyesült Államok az egyik legvallásosabb állam, közölte a statisztikák alapján, ahol több száz egyház fér meg egymás mellett, és ahol mind a gyülekezet, mind a vallás szabad megválasztása teljesen természetes.

A zene, az irodalom és a népművészet egy-egy jeles képviselőjével kerekasztal-beszélgetést szerveztünk, melyben a művészetek és a hit kapcsolatát tárták fel az érintettek. Márkos Albert kolozsvári hegedűművész, Farkas Wellman Endre költő és Sütő Gábor bútorfestő szerre kihangsúlyozták, hogy ugyan a művészek a földön járnak, következetes és kitartó munkájukat minden esetben olyan belső ráhangolódás viszi sikerre, ami csak a hit összefüggésében magyarázható.

Szombaton Kádár Magor az arculatépítés alapjairól szólva összefoglalta, miért fontos arra is figyelni, miként látnak minket mások. Elhangzott, hogy a kutatók bebi-

zonyították: a ma működő kommunikációs hálózatban bármely személynek öt kapcsolati lépcsőn keresztül lehetősége van bárkit elérni a világon. Nagyon fontos, hogy akár közösség-szervezők akarunk lenni, akár nem, kapcsolatainkat rendszerezzük. Egy ember általában legtöbb 100, majd némi gyakorlattal és tapasztalattal 150–200 személyt tud számon tartani, akikről nemcsak nevet és telefonszámot, hanem azt is tudja, hogy hol élnek, mivel foglalkoznak, és honnan ismeri őket.

Rácz Norbert Kolozsvár-belvárosi unitárius lelkész, az ODFIE most leköszönt elnöke előadásában a globalizáció előnyeit (lásd a kommunikáció és a hír-

áramlás mai állapotát) és hátrányait vázolta fel, külön ki-
térve a nagy multinacionális cégek pénzügyi hatalmára és a fogyasztókat egységesítő törekvéseire. A McDonald's és a Coca-Cola, valamint a hasonló cégek mára gazdasági nagyhatalmakká váltak. Gondolkozzunk, mielőtt vásárolunk! – hangzott el a figyelmeztetés, és őrizzük meg vidékünk azon sajátos jegyeit, amelyek egyedülállóak a világon.

Papp Kincses Emese egyetemi tanár magyar nyelv-történeti felvezetővel indított, hangsúlyozva, hogy ma nekünk természetes, hogy anyanyelvünkön beszélünk és tanulunk, de ezért egykor sokat küzdöttek elődeink, hisz csak 1844-től vált hivatalos nyelvvé a magyar az akkori Magyarországon. Előadásának második részében össze-
állítást mutatott be a ma használt magyar nyelv torzulásairól, a rövid üzenetben (azaz sms-ben) használt rövidítésekéről, a világháló csevegő szobáiban elterjedt nyelvhasználati szokásokról, figyelmeztetve arra, hogy az ezekre rászakott fiatalok helyesírásában komoly károsodás következhet be.

A konferencián elhangzott előadások rendre az erdélyi kultúránk és az Istenben való hit elválaszthatatlan kapcsolatát sejtették. Arra biztattak minden résztvevőt, hogy úgy éljen a mai kor kínálta lehetőségekkel, hogy közben az alapot biztosító hit és sajátos kultúránk továbbra is része maradjon a mindennapoknak.

ODFIE, képek: Márkó Abigél, Márkó László

Apró képek balladája

Mindenki alszik, én még ücsörögök egy kicsit itt a padon. Jólesően vagyok fáradt. Élvezem a csendet, sokáig nem lesz, és ennek nagyon örvendek. Holnaptól étellel telik meg a környék, a szó legteljesebb értelmében étellel. Igaz, már lassan egy hete, hogy itt vagyunk, és rakjuk a fészket. Van egy kislány, a derekamig ér, kobátfalvi. Egész nap szaladgált, mosogatott, tett-vett, bármit kértünk, rögtön tette. Elgondolkodtam a dolgon... mi az, ami ilyenkor az emberben működik? Miért teszi a jót? Sem jutalmat, sem elismerést nem kap érte, mégis minden erejét, idejét bevette hajjt, megy, dolgozik, fest, vág, épít, seper, emel, cipel, pucol... Van valami emberfeletti erő és szépség mindebben. Megmagyarázni, értelmezni sem kell, csak örömmel menni, dolgozni, festeni, vágni, építeni, szervezni... mert jó. Én itt várom a padon, hogy életre

kelj újra, tarka színjátészó színeiddel, TarKAbáT!

Péntek van. Ragyog az ég. Minden készen. A vásznak kifüggesztve, a terem és színpad berendezve, a beiratkozási iroda felállítva, a kocsis felvonuláshoz indulásra készen. A hangosítók szerelnek, a betfalviak pedig már húzzák fel a sátrakat. Néhány pillanatnyi nyugalom. Pontosabban nyugalommal telt izgalom. Még néhány perc és befut a Keresztúrról érkező busz, és attól a pillanattól kezdve nincs megállás és nincs csend. Úgy érzem magam, mint kis-koromban angyalvárásakor.

Áááááááááááááááá, most érkezünk a felvonulásról, észbontó a hangulat. Ezt talán Te is hallod, ott, ahol most munkád végzed, és mindennapi életed éled, vagy éppen nyaralsz. Rákiáltottunk a világra! Éb-

resztó! Mozdulj meg, kacagj fel világ, elkezdődött a XIV. ODFIE Színjátészó Találkozóóóóó!

szöveg: Fülöp Júlia,
képek: Márkó Abigél, Márkó László

folytatás a 18. oldalon

Apró képek balladája

folytatás a 17. oldalról

Látom a tábortüzet. A tűz zárja a mai napot. Ez öröm-lét. Itt nem lehet nem jókedvűnek lenni, a tömeg magával mosolyogtat. Együtt őrzöngsz, szurkolsz, tapsolsz vele. Ennek az érzése járt át a megnyitó, a csapatok bemutatkozása alatt, és a helybeliek, illetve a BEMUGRI előadása után is. És tudod mit, félreülni sem lehet. Nem esik jól meghúzódni egy sarokban, és távolról figyelni a táncoló tüzet és hallgatni a jól ismert dalokat. Oda kell szaladni, együtt énekelni, együtt lenni. Megyek is.

Reggel és áhítat. Szabó Csengi a szolgálatvégző. Valaki könnyezni kezd. Áhítat után kérdelem, mi történt. Azt mondja, semmi szomorúság. Csak vannak olyan pillanatok az em-

ber életében, amikor átremeg rajta a lét csodája, és érzi, hogy a lehető legjobb helyen van. Hogy sehol máshol nem lehetne. Hazaért. Ez is ilyen volt.

Ma szinte minden előadást végignézttem. Nevettem, tapsoltam, és elkomolyodtam a közönséggel együtt. Én is része vagyok. Nem is olyan rég úgy ültem ebben a közö(n)ségben, hogy alig volt fogalmam arról, hol vagyok, és miről szól ez az egész játék. Aztán játszani akartam én is, és színpadra léptem. Éveken keresztül. Aztán arra gondoltam, abban segíték inkább, hogy a játszótér felépüljön, és szervezni kezdtem. Tenni-venni. Kevésbé, majd egyre többet. Abban, hogy ma ilyen vagyok, ennek a játéknak is nagy szerepe volt, van. És ma tudom, hogy azoknak is sokat jelent majd mindez, akik ma vénasszonyt, kékszakállú herceget, régi motorost, Mózeszt vagy Józsefet alakítanak. Jó

hangulatban teltek az előadások is, a szünetek is. Júlia és Ági, meg mindazok, akik besegítettek nekik, izigvérig színjátszós, könnyed, vidám hangulatot teremtettek.

Nem fogunk beférni a templomba! Ma ezzel a gondolattal ébredtünk, és tettük a dolgunk. A Nap ma sem hagyott cserben. Végigsimogatta sugaras homlokunk, s talán el is nevette magát, ahogy végignézett koccos fejünkön. Kezdték megtelni a padok. Beragyogtuk a kis hajlékot. A szolgálatot Rácz Norbi végezte. Arról beszélt, hogy mi mindannyian próféták vagyunk, prófétálni jöttünk, révületbe esni, táncolni, más emberré lenni. Majd Amika és Levike szólaltak meg, és mondták el, hogy belőlük miként lett „próféta”. A történetük valahol az unitárius gyerektáborokban kezdődött... A szavak megszöktek, s a templomi áhítatos hangulatban hoppon rekedtek. Csak az érzés maradt. Annak a csodálata, hogy révületbe esett próféták vagyunk, négyszáz különböző történettel... Történik az ilyen pillanatokban valami. Talán Ő lopózik be a szavak közti csendbe.

Gálaműsor. Paródia à la szervezők. A tegnapi darabok rögtönzött karikatúrái. Ez megadta a hangot. Jó hangulatban kezdtük hát a délutánt. A bírálóbiztosok aztán egy fokkal komolyabbra fordították a szót. De csak *egy fokkal*. Ezután kezdett igazán pezsegni a hangulat. Hiszen nem volt menekvés: a díjkiosztás következett. Ünnepe volt. Öröm. Jutulom az

együtt-munkáért. Senkit sem kellett ezek után a bálra erőszakkal küldeni. „Ereszd el a hajamat”, lakodalmos hangulatban mulattunk hajnalig...

Ugyanazon a padon ülök, ahol kezdés előtt ücsörögtem. Hétfő reggel van. Vége, vége. Még sérti kissé a fény a szemem. Zavaróan nagy a csend. Itt-ott néhány indulásra várakozó csomag, sátor. Tudod, barátom, unom már a közhelyessé vált *játszszuk a nagy színpadán az Életnek nevezett színdarabot* mondatot (vagy valami hasonlót). Pedig most tartalmában igazán találó lenne ez a gondolat. Most azonban, amikor hunyorgva a Napba nézek, és lassan levettem a TarKAbáT-ot, most tudom igazán, hogy ez mennyire butaság.

Mi nem színdarabot, holmi szerepet játszunk egy kopott színpadon, hanem a legteljesebb értelmében vett Életet játszunk végig, sugaras homlokkal, prófétaként őrzöngve, fiatalos hóborttal, komoly elhatározottsággal, merész álmokkal, őszintén. Nem holmi álarc mögül nézünk a világra, hanem önmagunk ragyogtatva. Nem kopott színpadon, hanem csillogó táncparketten, pattogva, pörögve, forogva.

Gyere, táncolj velünk! Én hiszek ebben a dalban, ha néha el is felejtjük sorait. Hiszek a tánc ritmusában, még ha nem is tudjuk mindig tartani vele a lépést. És hiszek ebben a színjátszós, ODFIE-s táncban, mert megtanít együtt lépni, felvidít, kissé elszédít, megmozgat, önmagadhoz és egymáshoz vezet.

A Színháztársaság Találkozóra 18 csoport nevezett be. Az első díjat a **kökösi** Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet nyerte el, második lett **Székelyudvarhely** csapata, a harmadik díjat pedig a **sepsiszentgyörgyiek** kapták, akik a közönség díját is hazavihették.

A bíráló bizottság a következő különdíjakat osztotta:
legjobb női szereplő: Mihály Kinga (Ürmös);
legjobb férfi szereplő: Gálfy Csongor (Szabéd);
legjobb női mellékszereplő: Szász Bernadette (Szent-
ábrahám);
legjobb férfi mellékszereplő: László Gábor (Vargyas);

dicséretben részesült a homoródszentpáli Csalóka Péter-színháztársaság csoport; alakításáért különdíjat kapott Sándor Zsuzsa (Magyar-sáros).

A Magyarországi Unitárius Alkotók Társasága (UART) Balázs Ferenc-díjban részesítette a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium BEMUGRI színháztársaság csoportját, a legjobb női alakításért díjazta Antonya Ilonát (Székelyudvarhely), a legjobb férfi alakításért pedig Ghinea Lórándot (Sepsiszentgyörgy). Az UART különdíját a szabédi ifjúsági egylet színháztársaság csoportja nyerte el a legjobb csapatmunkáért.

VEN-kikötő

G y e r e k t á b o r o k

Mindig süt a Nap!

Míg a szívünkben dal fakad, mindig süt a Nap! – énekeltük lelkesen táborzáró istentiszteletünk kezdő-énekeként Nagy Feri bácsi szerzeményét. Mert szükségünk volt erre a biztatásra, hogy érezzük: eshet az eső, pusztíthat áradás, de ahol a szívből dal fakad, ott mindig süt a Nap. És énekeltük a dalt himnuszává avatva gyermeki hálánk jeléül, mert nemcsak napsütéses, meleg hetet hagytunk magunk mögött, de jókedvben, örömben, játékban, énekekben, táncban, tanulásban gazdag tábort napokat is.

A reggel áhítattal indult a tempóban, s az első áhítat alkalmával a talentumok példázata nyomán kiemeltük, hogy az előttünk álló hét lehetőség arra, hogy ki-kibebizonyítsa, miben ügyes, milyen értékei, kincsei, talentumai vannak, és hogyan tudja a foglalkozásokon keresztül azokat

gyarapítani. Beszéltünk bátorságról, hitről, erőről, megbocsátásról, írtunk házirendet is, előkotorásztuk tavaly tanult énekeinket, játszott játékaikat, születésnapot ünnepeltünk – hármat. Hagytuk volna az ebédet is, csak maradhassunk, s a délutáni foglalkozásra legkevesebb félórával korábban térünk vissza.

A tavaly az elsővel hagyományt teremtettünk, idén az angol nyelvoktatás mellett nagyobb szerepet kapott a kézműves foglalkozás: bútorfestés, fafaragás, gyöngyfüzés, batikolás. De tanultunk néptáncolni, énekeltünk a tábortűz mellett, és közös fürdőzés is volt. Köszönjük oktatóinknak: Tódor Kata óvó néninek a bútorfestést, Kövendi Edit és Tímár Melinda tanítónőknek a gyöngyfüzés és batikolás élményét, Gábor Balázsnak a fafaragást, valamint Józsa Leventének és Nemes Annamáriának a néptáncoktatást.

Igazi öröm, élmény volt együtt lenni, s ahol a szívben dal, szeretet,

békesség, egymásra-figyelés csendül, ott újra és újra kisüt a Nap!

Nagy Adél

Kézműves- és bibliai tábor Csekefalván

Augusztus 2-a és 8-a között került sor – immár nyolcadik alkalommal – a kézműves- és bibliai táborra. A résztvevők a falu iskolás korú gyermekei, illetve a nagyszülőknél vakációzó, 7–14 év közöttiek, felekezetre való tekintet nélkül. A táborban az előző években oktatott foglalkozások mellett újabbak is voltak, és lelkes oktatók és segítők dolgoztak azon, hogy a gyermekeknek felejthetetlen élmény legyen ez a hét. A foglalkozások párhuzamos csoportokban zajlottak, a gyermekek nagy tü-

relemmel és szorgalommal dolgoztak és vettek részt a tevékenységekben. A tábor létrejöttében anyagi támogatást nyújtott a Communitas Alapítvány és a Hopedale-i Unitárius Gyülekezet az Egyesült Államokból. Hálásak vagyunk az adományozóknak, de nem kevésbé az önkénteseknek, akiknek a munkája lehetővé tette a gyermekek sikeres táborozását. A foglalkozásokban újdonság és egyszerű csapatjáték volt a csoportonkénti kürtöskalács-sütés, amelyet a dagasztástól a sütésig a gyerekek végeztek.

Hagyományos módon a tábor vasárnap, ünnepi istentisztelet keretében kiállítással és élménybeszámolóval zárult.

Moldován Szeredai Noémi

A játszótársam, mondd, akarsz-e lenni?

Minden ember – bizonyára te is, kedves Olvasó – általában kíváncsisággal, félelemmel, nagy izgalommal indul útnak az idegenbe. Megvallom őszintén, én is hasonló érzésekkel készülődtem Székelyderzsbe, nyári szolgálatra. Persze a lelkesi család és a gyülekezet kedves fogadtatása megnyugtató. Az első héten nagy gyermekinvázió volt a papilak udvarán, a templomban és a templomudvaron. Hangos énekléstől, „Egy az Isten” jelzőkiáltástól, nevetéstől volt hangos a falu.

Evangéliumi Gyermekhetet szerveztünk. Most, utólag is mosoly ül ki az arcomra, melegség önti el a szívem, mikor arra a hétre gondolok vissza. Végre minden gátlástól megszabadulva egy hétig gyermekek közt egy kicsit újra én is gyermeknek érezhettem magamat, hetvenkilenc aprósággal együtt játszhattam,

karaoke-show-t rendezhettem, hangosan, önfelédten énekelhettem, és a rengeteg kis mosolygós arc közt én is ropogósakat kacaghattam. Ugyancsak jó volt tanítani Dávid Ferencről és koráról, tudásomból átadni nekik, és azt kamatoztatni. Jóleső érzés volt a vetélkedők alkalmával a táborban tanultakra rákérdezve a helyes válaszokat visszahallani, látni azt a boldogságot és sikerélményt az arcukon, hogy „tudom! Ezt is tudom!”

Az együtt töltött hetet méltó módon zártuk, a templomba mentünk hálát adni az Istennek minden jóért. A gyermekek székely ruhába öltöztek, én meg palástosan vonultam a gyermeksereg élén. Az áhitat keretén belül kis előadást mutattunk be a szülőknek, mintegy „igazolva”, mit is tanultunk a hét folyamán. A szülők hálásak voltak nekünk a foglalkozásokért, a táborért. Én is hálás voltam

nekik, a gyerekekért, s hogy ilyen csodás hetet ajándékoztak nekem.

Bencze Zsuzsánna

V a s á r n a p i i s k o l a

Szeptember a vasárnapi iskolában

A régi rómaiak hetedik hónapja, innen a neve: *septem*, azaz *hét*. Nevezik még *Szent Mihály havának* is, a magyar hagyományban pedig a *Földanya hava* nevet viseli.

Szeptember havának ünnepei:

1. – Egyed napja: a csőszök munkájának kezdete. Ezen a napon régen a gazda hajnalban kiment a szőlőbe, körbejárta és a négy sarkán összekötötte a vesszőket, hogy elzárja az „életet” a gonosz elől.

A népi megfigyelés szerint az e napon vetett rozs szép termést hoz majd. Játsszatok szüreti bálosat, tanuljatok szüreti énekeket, pl. „Ősszel érik, babám, a fekete szőlő”.

8. – Kisasszony napja: Jézus édesanyjának születésnapja. Dologtíltó nap.

Elevenítsétek fel Jézus születésének történetét, és kövessétek végig Jézus édesanyjának történetét a Bibliában.

21. – Máté napja: a búza vetésének kezdőnapja.

Olvassátok el a Kacor királyról szóló népmesénket

23. – Takarítási világnap: felhívás arra, milyen fontos körülöttünk (és bennünk) a rend és a tisztaság.

Takarítsátok ki a templomot és a környékét!

29. – Szent Mihály napja: Szent Mihályt arkangyalként tartják számon, aki a hagyomány szerint ott áll a haldokló fejénél, és mérlegre teszi az elhunyt lelkét (lásd a székelyderzsi freskón). A magyar hagyomány ismeri a *Szent Mihály lova*, *szekere*, *útja* kifejezéseket, amelyek a Göncölszekérre és a Tejútra vonatkoznak.

– ettől a naptól kezdődően nem lehet már mezítláb járni.

– a gazdasági év fordulópontját jelenti: megszakad a fű gyökere, elmarad a mézelés, a halak a víz mélyére húzódnak, számos vidéken pedig ekkor hajtják be a marhákat, amelyeket Szent György napján engednek ki.

– „Ha Szent Mihály napján még itt van a kecske, Karácsonyig vígan legelhet a kecske.” Beszélgetsetek az angyalokról, csillagokról/csillagászatról és a csillagjegyekről.

Szeptember utolsó vasárnapja – Őszi

Hálaadás: ilyenkor az unitáriusok úrvacsorát vesznek. Hálát adunk Istennek a termésért, az elvégzett munkáért, a betevő falatért, tulajdonképpen mindenért. Egyszóval az életért. Tanuljátok meg az Unitárius Énekeskönyv 236. számú hálaadó énekét!

Újvárosi Katalin

Kedves Szülők!

Tanítsuk gyermekeinket imádkozni. Alább egy reggeli imát teszünk közzé Török Aron nyugdíjas lelkésztől.

Reggeli ima

Csendes álom volt az éjjel:
Testem-lelkem megpihent.
Szívem szeretettel dobban
s híven áldja az Istent.

Ki a sötét éjszakában
Oltalmával övezett,
Őt kérem, hogy ma is legyen
Gondviselő Szeretet.
Ámen.

Jámbor állat

– Aztán jámbor állat ez a ló? – kérdezi a vevő a kupecet a vásárban.

– Hát persze! Vasárnap is hatan fogtuk le, hogy ... ! (A poén a rejtvényben.)

1	2	3	4		5	6	7	8	9	10
11					12		13		14	
15				16					17	
18			19		20			21		
22			23		24			25		26
27		28			29			30		31
32				33			34			35
36			37		38				39	
40										

Vízszintes: 1. A vicc poénja. 6. Édeskés fűszer. 11. Alkotórész. 12. Német műholdas tévécsatorna. 14. Márványmintázatot készít. 15. Durván taszít. 16. Mértani test. 17. ... Blandiana, román költő. 18. Hanga. 20. Puha fém. 21. Magasra tart. 22. Magad. 23. A falhoz szorít. 26. Német és ausztriai autójel. 27. Meg tud fogni. 29. E nap. 30. Sörösüveg fedője. 32. Kést használ. 33. Ostobává tesz. 35. Gotovac hőse. 36. Ennivaló. 38. Holland labdarúgó volt. 39. Gabonát betakarít. 40. Egymás után mond.

Függőleges: 1. Dobozba rakás. 2. Elővigyázatos, óvatos. 3. Személyének. 4. Félszem! 5. Időmérő. 7. Tiltás. 8. Lendület. 9. Hangszeres mű. 10. Énekesmadár. 13. Fiú társa. 16. Sereg. 19. Ragályos betegség. 21. Futómadár. 24. Kínai ponty. 25. Őszi hónap, röviden. 28. Vízparti fa. 31. Földtörténeti kor. 34. Erdélyi falu. 37. Paci. 39. Laosz része!

Osztozás

– Na, kibékültek az asszonnyal? – kérdezi a székely a szomszédját.

– Dehogy! Miből gondolod?

– Láttam, hogy tegnap deszkát fűrészeltetek együtt az udvaron.

– Nem deszka volt. ...!

(A poén a rejtvényben.)

1	2		3	4	5	6	7	8	9	10
11			12					13		
14		15		16				17		
18			19		20	21			22	
23				24				25		26
27		28		29				30		31
32			33			34	35			36
37					38				39	40
41										

Vízszintes: 1. A vicc poénja. 6. Egész része. 11. A föld felé. 12. Harc. 13. Détári Lajos magyar labdarúgó beceneve. 14. Fában perceg. 16. Pusztít. 17. Keleti teherhordó. 18. Becsukódik. 20. Könyv végén álló „szó”. 22. ... de France, franciaországi tartomány. 23. Cipézszerszám. 24. Képzőművészeti alkotás. 26. Kutya. 27. Spanyolországi arab. 29. Ritka női név. 30. Rahmanyinov operája. 32. Ott kint, népiesen. 34. Csillagkép. 36. El tud vinni. 37. Nagy fadoboz. 38. ... Nagy Antal, a bábolnai felkelés vezetője volt. 40. Magatok. 41. Lopakodó.

Függőleges: 1. Rosszul szorzó. 2. Folyamat vége. 3. Sport Club, röviden. 4. Petrozsény folyója. 5. Kopasz. 7. ... Kaleh, dunai sziget volt. 8. Kirakós játék. 9. Ókori nép volt. 10. Kosár tartalmát a vízbe borítja. 15. Parancsoló. 17. Télen hull. 19. Használatlan. 21. A múlt idő jele. 24. Latin kettőshangzó. 25. Gyilkol. 28. Magyar író, fedőneve Dóra volt. 29. Kínai hossz mérték. 30. Szándékozik. 31. Kutya. 33. Hím disznó. 35. Illeték. 39. Zeus kedvese volt.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
dr. Czire Szabolcs főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Aasztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina

Tördelés: **Péter Árpád**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: unitariuskozlonny@gmail.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán

A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhoz előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Augusztus 18-án a Kolozsvári Magyar Napok keretében Kovászna megye és Sepsiszentgyörgy politikai és közéleti képviselői, illetve az Erdélyi Unitárius Egyház vezetősége megkoszorúzta a Házsongárdi temetőben nyugvó egykori háromszéki jelesek – Berde Áron, Berde Mózsa, gróf Mikó Imre, Kriza János, Bölöni Farkas Sándor és Brósz Irma – sírját.

Fényképek: Jakobffy Tamás

Lapszámunk szerzői: **Andrási Erika** gyógypedagógus (Székelykeresztúr), **Bencze Zsuzsanna** teológiai hallgató, **Benedek Enikő** út- és hidépítő almérnök (Segesvár), **Ferenczi Enikő** kórházlelkész, mentálhigiénés szakember (Kolozsvár), **Fülöp Júlia** gy. teológiai hallgató, egyetemi-ifjúsági lelkész (Kolozsvár), **Máthé Sándor** lelkész (Brassó), **Mikó Amália** gy. segédlelkész, vallásstanár (Székelykeresztúr), **Moldován Szeredai Noémi** lelkész (Csekefalva), **Nagy Adél** lelkész (Recsenyéd), **Nagy László** lelkész, EUE főjegyző (Marosvásárhely), **Orbán Erika** kórházlelkész (Sepsiszentgyörgy), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy–Szászrégen), **Szabó László** lelkész (Szind) Gondviselés SSZ alelnök (Kolozsvár), **Tódor Csaba** lelkész (Homoródszentpál), **Újvárosi Katalin** lelkész (Székelymuzsna)